

هوا و صوت

تعاریف

عبارات و اصطلاحاتی که در این آئین‌نامه به کار رفته است، به شرح زیر تعریف می‌شوند:

- ۱- مواد آلوده‌کننده هوا: هر نوع ماده گازی، بخار، مایع، جامد و یا مجموعه ترکیبی از آنها که در هوای آزاد پخش و باعث آلودگی هوا و یا موجب تشدید آلودگی آن شود و یا ایجاد بوهایی نامطبوع نماید از قبیل دود، دوده، ذرات معلق، اکسیدهای گوگرد، اکسیدهای ازت، منواکسیدکربن، اکسیدکننده‌ها هیدروکربنها، اسیدها، آمونیاک و نظایر آن.
- ۲- گواهینامه مخصوص: تأییدیه کتبی مراکز معاینه مبنی بر رعایت حد مجاز آلودگی توسط وسایل نقلیه موتوری که به صورت برچسب صادر و بر روی وسایل نقلیه مذکور الصاق می‌شود. این گواهینامه می‌تواند علاوه بر رعایت حد مجاز آلودگی، رعایت ضوابط ایمنی را در برداشته باشد.
- ۳- آلوده‌کننده: هر شخص حقیقی که اداره یا تصدی منابع مولد آلودگی را خواه برای خود، خواه به نمایندگی از طرف شخص یا اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر بر عهده داشته و یا شخصاً و به طرق مختلف عامل ایجاد آلودگی باشد.
- ۴- محدوده ممنوعه تردد: محدوده جغرافیایی داخل شهری است که عبور و مرور برای تمام یا برخی از وسایل نقلیه در آن ممنوع است.

۵- ساعات ممنوعه تردد: ساعاتی از شبانه روز است که عبور و مرور تمام یا برخی از وسایل نقلیه در آن ساعات ممنوع است.

۶- وسایل نقلیه عمومی: وسایل نقلیه‌ای که در مالکیت یا در اختیار یا نظارت مراجع دولتی یا عمومی بوده و در شبکه حمل و نقل عمومی شهری به کار گرفته می‌شود.

۷- خودروهای آزاد: خودروهایی هستند که بدون نیاز به مجوز، مجاز به حرکت در محدوده می‌باشند و شامل خودروهای امدادی (پلیس، آتش‌نشانی، آمبولانس و...)، اتوبوس‌های شرکت واحد اتوبوسرانی، تاکسی‌های پلاک نارنجی و تاکسی‌های خطی فقط در مسیر تعیین شده می‌باشند.

۸- خودروهای مجاز: خودروهایی هستند که در صورت داشتن مجوز، مجاز به حرکت در محدوده می‌باشند.

۹- صدا یا صوت عبارت است از امواج طولی که از ارتعاش سریع اجسام و مواد اعم از جامد، مایع و گاز تولید می‌شود.

۱۰- آلودگی صوتی عبارت است از پخش و انتشار هر گونه صوت و صدا و ارتعاش بیش از حد مجاز و مقرر در فضای باز (غیر سرپوشیده).

۱۱- حد مجاز آلودگی صوتی که استاندارد آلودگی صوتی هم نامیده می‌شود، عبارت است از میزان و مشخصات ویژه‌ای که با توجه به اصول حفاظت محیط‌زیست و بر مبنای واحد اندازه‌گیری صدا برای منابع مولد آلودگی صوتی و فضای مورد انتشار و محیط‌های مختلف تعیین می‌شود.

۱۲- واحد اندازه‌گیری شدت صدا یا صوت ((دسی‌بل)) می‌باشد. که در شبکه وزنی (A) اندازه‌گیری

می‌گردد.^۱

۱۳- عامل آلودگی صوتی که به اختصار عامل آلودگی نیز نامیده می‌شود، عبارت است از هر شخص

حقیقی که اداره یا تصدی منابع ثابت و هدایت منابع سیار مولد آلودگی صوتی را خواه برای خود،

یا به نمایندگی از طرف شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی^۲ دیگر بر عهده داشته و یا شخصاً به

طرق مختلف عامل ایجاد آلودگی است.

۱۴- منابع و کانونهای آلودگی صوتی که به اختصار منابع آلوده کننده نامیده می‌شود، عبارتند از:

الف- نیروگاهها و پالایشگاهها

ب- کارخانهها و کارگاهها

ج- وسایل نقلیه موتوری اعم از هوایی، دریایی، زمینی و زیر زمینی

د- فرودگاهها، پایانههای حمل و نقل و توقفگاههای دائمی وسایل نقلیه موتوری

ه- تعمیرگاههای وسایل نقلیه موتوری و آن دسته از واحدهای صنفی که فعالیت آنها با آلودگی صوتی

ملازمه دارد

و- میادین تیر و محلهای تمرین نظامی.

ز- سایر منابع مانند ژنراتورها و موتورهای تولید برق، استقرار بلندگوها در اماکن عمومی و

محوطه‌های غیر سر پوشیده، مباشرت به هر عمل یا ترک عمل - که ایجاد آلودگی صوتی نماید.

^۱ - اصلاحیه شماره ۹۰۵۷/ت/۱۶۵۲۵ ه مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۱۵ هیأت وزیران

^۲ - اصلاحیه شماره ۷۱۹۶۹/ت/۲۲۵۱۰ ه مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۱۴ هیأت وزیران

۱۵- منظور از سازمان، سازمان حفاظت محیط‌زیست و مقصود از قانون، قانون نحوه جلوگیری از

آلودگی هوا-مصوب تاریخ ۱۳۷۴/۲/۳-می‌باشد.

ماده ۱- (۱۷-۱۰)- مقررات جلوگیری از آلودگی یا تخریب محیط‌زیست و جلوگیری از پخش و ایجاد صداهای زیان‌آور به محیط‌زیست و همچنین ضوابط تعیین معیار و میزان آلودگی موضوع ماده ۹ این قانون و محدودیت و ممنوعیت‌های مربوط به حفظ و بهبود و بهسازی محیط‌زیست به موجب آئین نامه‌هایی خواهد بود که به تصویب کمیسیونهای جهاد کشاورزی و بهداشت درمان و آموزش پزشکی و دادگستری مجلسین برسد.

ماده ۲- (۳۰-۱)- جهت تحقیق اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و بمنظور پاک سازی و حفاظت هوا از آلودگی‌ها کلیه دستگاه‌ها و مؤسسات و کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی موظفند مقررات و سیاستهای مقرر در این قانون را رعایت نمایند.

ماده ۳- (۳۰-۲)- اقدام به هر عملی که موجبات آلودگی هوا را فراهم نماید ممنوع است.

منظور از آلودگی هوا عبارتست از وجود و پخش یک یا چند آلوده کننده اعم از جامد، مایع، گاز، تشعشع پرتوزا و غیره پرتوزا در هوای آزاد به مقدار و مدتی که کیفیت آن را به طوریکه زیان آور برای انسان و یا سایر موجودات زنده و یا گیاهان و یا آثار و ابنیه باشد تغییر دهد.

ماده ۴- (۳۰-۳)- منابع آلوده کننده هوا که تحت مقررات این قانون قرار دارند به سه دسته زیر طبقه بندی می‌شوند.

الف- وسایل نقلیه موتوری

ب- کارخانجات و کارگاهها و نیروگاهها

ج- منابع تجاری و خانگی و منابع متفرقه

ماده ۵- (۳۰-۴) - استفاده از وسایل نقلیه موتوری که بیش از حد مجاز مقرر دود و آلوده کننده‌های دیگر وارد هوای آزاد نمایند ممنوع است حد مجازی خروجی وسایل نقلیه موتوری توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست با همکاری وزارت صنایع و معادن تعیین و به تصویب شورای عالی حفاظت محیط‌زیست می‌رسد.

ماده ۶- (۳۰-۵) - هر وسیله نقلیه موتوری که بکارگرفته می‌شود باید دارای گواهینامه مخصوص مبنی بر رعایت حد مجاز خروجی آلوده‌کننده‌های هوا باشد. دارندگان وسایل نقلیه موتوری مکلفند همه ساله وسایل نقلیه خود را در مراکز مورد تأیید سازمان حفاظت محیط‌زیست که توسط شهرداریها ایجاد می‌گردد تحت آزمایش و معاینه قرار داده و گواهینامه مبنی بر رعایت حد مجاز آلودگی را دریافت نمایند. در غیر این صورت از تردد وسایل نقلیه فاقد گواهینامه مذکور به ترتیبی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌شود جلوگیری خواهد شد.

تبصره ۱- هزینه انجام آزمایش و معاینه وسایل نقلیه از دارندگان وسایل نقلیه مذکور طبق تعرفه‌ای که توسط وزارت کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد اخذ خواهد شد

تبصره ۲- تاریخ شروع اجرای این ماده و تبصره‌های آن حداکثر یکسال پس از تصویب این قانون تعیین می‌شود و سازمان حفاظت محیط‌زیست و شهرداری و سایر دستگاه‌های ذیربط موظفند ظرف مدت مذکور امکانات لازم جهت اجرای این ماده را فراهم کنند.

ماده ۷- (۳۱-۶) - شهرداریها، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذیربط موظفند نحوه تردد وسایل نقلیه موتوری و سیستم حمل و نقل شهری را به صورتی طراحی و سامان دهند که ضمن کاهش آلودگی هوا جوابگوی سفرهای روزانه شهری باشد.

تبصره-آیین نامه اجرایی این ماده که در برگیرنده ساعات و محدوده مجاز تردد شهری، پیش‌بینی استفاده مطلوب و بیشتر از وسایل نقلیه عمومی و امثال آن می‌باشد توسط وزارت کشور (شهرداریها) و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سازمان حفاظت محیط‌زیست و در صورت لزوم با همکاری سازمان‌های ذیربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۸- (۷-۳۱)- در مواقع اضطراری که بعلت کیفیت خاص جوی، آلودگی هوای شهرها به حدی برسد که به تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سلامت انسان و محیط‌زیست را شدیداً به مخاطره بیندازد، سازمان حفاظت محیط‌زیست با همکاری وزارت کشور (شهرداریها و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران) ممنوعیت‌ها یا محدودیت‌های موقت زمانی، مکانی و نوعی را برای منابع آلوده کننده برقرار نموده و بلافاصله مراتب را از طریق رسانه‌های همگانی به اطلاع عموم خواهد رسانید.

با بر طرف شدن وضعیت اضطراری و کاهش آلودگی هوا، سازمان نسبت به رفع ممنوعیت و محدودیت بر قرار شده اقدام و مراتب را به نحو مقتضی به اطلاع عموم خواهد رسانید.

ماده ۹- (۸-۳۲)- ساخت و تولید و ورود وسایل نقلیه موتوری و همچنین موتور و سایر قطعات مرتبط با احتراق وسایل نقلیه از قبیل کاربوراتور و فیلتر مستلزم رعایت استانداردهای حفاظت محیط‌زیست می‌باشند.

ماده ۱۰- (۹-۳۲)- وزارت صنایع و معادن موظف است سیاستها و برنامه‌های تولیدی واحدها و شرکتهای تابعه تولید وسایل نقلیه موتوری خود را بنحوی تنظیم نماید که اولاً تولید وسایل نقلیه با موتورها و قطعات غیر استاندارد صورت نپذیرد. ثانیاً در برنامه ریزی ساخت خودرو برنامه تولید وسایل نقلیه و حمل و نقل عمومی را در اولویت قرار دهد. ثالثاً طراحی و ساخت اتومبیل‌ها به نحوی صورت گیرد حتی المقدور امکان استفاده از گاز هم وجود داشته باشد.

ماده ۱۱- (۱۱-۳۲)- استانداردهای موضوع مواد ۸ و ۹ این قانون توسط سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزارت صنایع و معادن، وزارت نفت و مؤسسات تحقیقاتی ذیصلاح تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۲- (۱۲-۳۲)- احداث کارخانجات و کارگاه‌های جدید و توسعه و تغییر محل و یا خط تولید کارخانجات و کارگاه‌های موجود مستلزم رعایت ضوابط و معیارهای سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد.

ماده ۱۳- (۱۳-۳۲)- وزارتخانه‌های صنایع و معادن و فلزات و جهاد کشاورزی هنگام صدور جواز تأسیس رونوشتی از جواز تأسیس مربوط را به سازمان حفاظت محیط زیست ارسال خواهند نمود.

دارندگان جواز تأسیس مذکور مکلفند محل استقرار واحدهای صنعتی و یا تولیدی خود را طبق ضوابط استقرار موضوع ماده ۱۲ این قانون تعیین نمایند.

صدور پروانه بهره‌برداری موکول به تأیید محل استقرار با رعایت ضوابط موضوع ماده ۱۲ فوق بر اساس اعلام سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد.

تبصره ۱- احداث نیروگاهها، پالایشگاهها، کارخانجات پتروشیمی، کارخانجات صنایع نظامی، فرودگاهها و ترمینال‌های بارگیری موکول به رعایت ضوابط و معیارهای سازمان حفاظت محیط زیست از لحاظ محل استقرار می‌باشد.

تبصره ۲- ضوابط و معیارهای موضوع مواد ۱۲ و ۱۳ توسط سازمان با مشارکت وزارتخانه‌های مذکور در این ماده تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳- سازمان حفاظت محیط زیست موظف است ضوابط و معیارهای زیست محیطی لازم را از طریق وزارتخانه‌های ذیربط به دارندگان جواز تأسیس اعلان نماید.

ماده ۱۴- (۱۴-۳۳)- فعالیت کارخانجات و کارگاه‌های جدیدی که ضوابط و معیارهای موضوع ماده ۱۲ را رعایت ننماید و همچنین فعالیت و بهره‌برداری از کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌هایی که بیش از حد مجاز موجبات آلودگی هوا را فراهم آورند ممنوع است.

ماده ۱۵- (۱۵-۳۳)- سازمان حفاظت محیط‌زیست کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌هایی که آلودگی آنها بیش از حد مجاز استانداردهای محیط‌زیست باشد را مشخص نموده و مراتب را با تعیین نوع و میزان آلودگی به صاحبان و یا مسئولان کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌ها ابلاغ خواهد کرد تا در مهلت معینی که توسط سازمان با همکاری و مشارکت دستگاه‌های ذیربط تعیین می‌شود نسبت به رفع آلودگی یا تعطیل کار و فعالیت خود تا رفع آلودگی اقدام نمایند.

تبصره ۱- در صورتیکه صاحب یا مسئول کارخانه و کارگاهی که موجبات آلودگی هوا را فراهم می‌نماید با دلایل قابل قبول سازمان اثبات نماید که ظرف مهلت تعیین شده رفع آلودگی عملی نمی‌باشد سازمان میتواند برای یک بار مهلت اضافی مناسب در مورد اینگونه کارخانجات و کارگاه‌ها قائل شود.

تبصره ۲- سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است استانداردهای هوای پاک و استانداردهای آلوده کننده‌های حاصل از کارخانجات و کارگاه‌ها که به هر طریق وارد هوای آزاد می‌گردند را برای هر منطقه و با توجه به کیفیت هوا و مناسبات زیست‌محیطی آن مناطق تهیه نموده و در اختیار متقاضیان و صاحبان کارخانجات و کارگاه‌ها قرار دهد. حد مجاز (استانداردهای محیط‌زیست) این ماده توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۶- (۱۶-۳۳)- در صورتیکه صاحبان و مسئولان کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌های آلوده کننده ظرف مدت تعیین شده مبادرت به رفع آلودگی یا ممانعت از کار و فعالیت کارخانه و کارگاه‌ها مربوط ننماید، در پایان مهلت مقرر به درخواست سازمان حفاظت محیط‌زیست و دستور مرجع قضائی ذیربط محل که

بلافاصله توسط مأمورین انتظامی به مورد اجرا گذاشته می‌شود از کار و فعالیت کارخانجات و کارگاه‌های آلوده کننده جلوگیری بعمل خواهد آمد.

ادامه کار یا فعالیت کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌های مزبور منوط به صدور اجازه سازمان حفاظت محیط‌زیست و یا رأی دادگاه صلاحیتدار خواهد بود.

تبصره- در صورتیکه صاحبان و مسئولان کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌های آلوده کننده پس از ابلاغ سازمان حفاظت محیط‌زیست از فعالیت و ادامه کار کارخانجات و کارگاه‌های مربوط ممانعت به عمل نیاورده و یا پس از تعطیل کارخانجات و کارگاه‌های مذکور رأساً و بدون کسب اجازه از سازمان یا بدون صدور رأی دادگاه صالحه، مبادرت به بازگشایی و ادامه فعالیت آنها بنمایند بر حسب مورد مجازات‌های مقرر در این قانون و سایر مقررات مربوط به عدم رعایت دستورات مراجع قانونی و قضایی محکوم خواهند شد و چنانچه مدیران و مسئولان مذکور اداره و تصدی کارخانجات و کارگاه‌های دولتی یا وابسته به دولت را بر عهده داشته باشند موضوع در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری وزارتخانه یا دستگاه متبوع مدیر یا مسئول نیز مطرح و حکم مقتضی صادر خواهد گردید.

ماده ۱۷- (۱۷-۳۴)- در مواقع اضطراری و یا شرایط جوی نامناسب، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست می‌تواند کارخانجات و کارگاه‌هایی را که فعالیت آنها خطرات فوری در برداشته باشد با اخطار سریع خواستار توقف فعالیت آنها گردد و در صورت استنکاف به حکم رئیس دادگاه محل تا رفع موجبات خطر تعطیل نماید.

ماده ۱۸- (۱۸-۳۴)- در مواردی که کاهش یا از بین بردن آلودگی ناشی از فعالیت کارخانجات و یا کارگاه‌ها از طریق دیگر بجز انتقال یک یا برخی از آنها به نقاط مناسب امکان پذیر نبوده و یا فعالیت کارخانجات و کارگاه‌های مذکور در مناطق مسکونی سلامت ساکنان آن مناطق را به خطر بیندازد سازمان حفاظت

محیط‌زیست با همکاری وزارتخانه‌ها و دیگر دستگاه‌های دولتی ذیربط طرح انتقال کارخانجات و کارگاه‌های مذکور را به نقاط مناسب (ترجیحاً شهرک‌ها و قطب‌های صنعتی) تهیه و به هیأت وزیران ارائه می‌نماید. دولت در صورت صلاحدید و موافقت حسب مورد اقدام خواهد نمود.

ماده ۱۹- (۳۵-۱۹)- قطب‌ها و شهرک‌ها و مجتمع‌های صنعتی و نیروگاه‌ها و واحدهای تولیدی مکلفند حداقل ۱۰ درصد از فضای شهرک‌ها و یا مجموعه فضای تخصیص داده شده جهت احداث واحدهای تولیدی و خدماتی را به ایجاد فضای سبز و مشجر و کشت درختان مناسب منطقه اختصاص دهند. بهره‌برداری از واحدهای صنعتی و تولیدی مذکور منوط به رعایت این ماده و ایجاد فضای سبز مناسب می‌باشد. وزارتخانه‌های صنعتی موظف بر حسن اجرای این ماده می‌باشند.

ماده ۲۰- (۳۵-۲۰)- کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌ها و کوره‌های آجرپزی و آهک‌پزی موظف به استفاده از سوخت و سیستم‌های احتراقی مناسب قابل دسترسی به نحوی که موجبات کاهش آلودگی هوا را فراهم نمایند هستند.

تبصره- وزارت نفت موظف است در برنامه‌ریزی گازرسانی و سوخت‌رسانی خود تأمین سوخت مناطق صنعتی و مراکز استقرار کارخانجات و کارگاه‌ها و کوره‌های آجرپزی مجاور شهرهای بزرگ را در اولویت قرار دهد.

ماده ۲۱- (۳۵-۲۲)- پخش و انتشار هر نوع مواد آلوده کننده هوا بیش از حد مجاز از منابع تجاری، خانگی و متفرقه در هوای آزاد ممنوع است.

منابع تجاری، خانگی و متفرقه از جهت نوع و میزان آلودگی توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست مشخص و طبقه بندی شده و حد مجاز موضوع این ماده توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۲- (۳۶-۲۳)- کلیه منابع آلوده کننده از قبیل حمام‌ها، نانوائی‌ها، هتل‌ها و رستوران‌ها و غیره مکلفند ضمن اتخاذ تدابیر لازم جهت جلوگیری از انتشار دود و دوده و سایر موارد آلوده‌کننده در هوای آزاد، از سوخت مناسب ترجیحاً گاز شهری که موجب کاهش آلودگی هوا می‌شود استفاده نمایند.

وزارت نفت موظف است در برنامه سوخت‌رسانی شهرهای بزرگ، تأمین سوخت مناسب و گاز رسانی منابع تجاری و واحدهای خدمات عمومی را در اولویت قرار دهد.

ماده ۲۳- (۳۶-۲۴)- سوزاندن و انباشتن زباله‌های شهری و خانگی و هر گونه نخاله در معابر عمومی و فضای باز ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۴- (۳۶-۲۷)- ایجاد هر گونه آلودگی صوتی بیش از حد مجاز ممنوع می‌باشد. آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی صوتی توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۵- (۵۴-۲۲)-

الف- دولت مکلف است با سیاستگذاری لازم، زمینه تولیدات صنعت خودرو سواری را مطابق با میزان مصرف سوخت در حد استاندارد جهانی و عرضه آن با قیمت رقابتی فراهم نماید و سیاستهای تشویقی و ساز و کار قیمت عرضه گاز فشرده طبیعی و سوخت‌های جایگزین را به گونه‌ای طراحی و به اجراء درآورد که منتهی به ایجاد عرضه حداقل سی درصد (۳۰٪) از کل خودروهای تولیدی و وارداتی به صورت دوگانه‌سوز گردد.

ب- وزارت نفت موظف است در شهرهای کشور به ویژه شهرهای بزرگ با حمایت از بخش خصوصی و تعاونی، به تدریج جایگاه‌های عرضه گاز (CNG) را احداث و به بهره‌برداری برساند و شهرداری‌ها مکلف به همکاری لازم در این خصوص می‌باشند.

ج- قیمت گاز طبیعی فشرده (CNG)، حداکثر معادل چهل درصد (۴۰٪) قیمت بنزین (با ارزش حرارتی معادل) خواهد بود.

ماده ۲۶- (۶۱-۶۲)- دولت مکلف است:

الف- در طول برنامه چهارم، میزان آلودگی هوای شهرهای تهران، اهواز، اراک، تبریز، مشهد، شیراز، کرج و اصفهان را در حد استاندارد مصوب شورای عالی حفاظت محیط زیست کاهش دهد.

آیین نامه اجرایی این بند توسط سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارتخانه های نفت، صنایع و معادن، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، راه و ترابری و کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران رسانده شود.

ب- در طول برنامه چهارم، تمهیداتی اتخاذ کند که کلیه خودروها و موتورسیکلت های فرسوده کشور از رده خارج شوند.

ماده ۲۷- (۳۰۷-۲)- منابع آلوده کننده هوا غیر از کارخانه ها و کارگاه های موضوع آئین نامه اجرایی فصل سوم قانون به شرح زیر طبقه بندی می شوند:

الف- وسایل نقلیه موتوری: هر نوع وسیله ای که با موتورهای درونسوز حرکت می کند و برای حمل و نقل مورد استفاده قرار می گیرد و در صورت به کار انداختن منشاء ایجاد یک یا چند ماده آلوده کننده می گردد.

ب- منابع تجاری، خانگی و منابع متفرقه:

۱- منابع تجاری به محلهای مشخصی اطلاق می شود که برای انجام فعالیتهای مختلف تجاری و خدماتی و نگهداری و عرضه تولیدات و کالا و خدمات مورد استفاده قرار می گیرد و بدون اینکه محدود به موارد زیر

گردد، برحسب نوع فعالیت خدماتی و یا تجاری شامل گروههای زیر می گردد:

گروه اول- هتلها، مهمانخانهها، رستورانها، شیرینی پزیها، نانواییها، گرمابهها و امثال اینها.

گروه دوم- دامداری‌ها، مرغداری‌های صنعتی، کشتارگاهها، مؤسسات نگهداری حیوانات و امثال اینها.

گروه سوم- بیمارستانها، مراکز درمانی و بهداشتی، آزمایشگاهها و امثال آن.

۲- منابع خانگی، از قبیل منازل و واحدها و مجتمع‌های مسکونی به مکانی اطلاق می‌شود که صرفاً جهت سکونت مورد استفاده واقع می‌شود.

۳- منابع متفرقه عبارت است از منابعی غیر از کارخانه‌ها، کارگاهها، وسایل نقلیه موتوری و منابع تجاری و خانگی و هر عملی که ایجاد آلودگی هوا نماید از قبیل آتش‌سوزی زباله‌ها و انباشتن مواد زاید و متعفن در هوای آزاد.

ماده ۲۸- (۹-۳۱۰)- بیمارستانها، درمانگاهها و مراکز بهداشتی و درمانی و سایر مراکز مجاز که به منظور امحای زباله‌های خود از روش سوزاندن استفاده می‌نمایند، مکلفند از دستگاه زباله سوز مناسب که استانداردهای آلودگی هوا را رعایت نماید، استفاده کنند.

ماده ۲۹- (۱-۳۱۱)- در این آئین‌نامه عبارات و اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:
 ه- خودروهای مجاز: خودروهایی هستند که در صورت داشتن مجوز، مجاز به حرکت در محدوده می‌باشند.

ماده ۳۰- (۹-۳۱۴)- به منظور اعمال سیاست‌های هماهنگ، تعیین خط مشی لازم، هدایت و نظارت بر تغییر سوخت خودروها از فرآورده‌های نفتی آلاینده به گاز طبیعی و دیگر سوخت‌های نوین، شورایعالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور با همکاری ارگان‌های مرتبط اقدام‌های لازم را معمول خواهند نمود.

تبصره: در جلسات شورایعالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور که موضوع هدایت و نظارت بر تغییر سوخت خودروها از فرآورده‌های نفتی و آلاینده به گاز طبیعی و دیگر سوخت‌های نوین مطرح است از نماینده وزارت نفت با حق رای دعوت به عمل آید.

ماده ۳۱- (۱۱-۳۱۴)- وزارت نفت مکلف است به منظور به حداقل رساندن آلودگی ناشی از سوخت‌های فسیلی نسبت به تولید و عرضه گازوئیل با استاندارد بین‌المللی به کمتر از 500 PPM (گوگرد)، در حد نیاز اقدام نماید.

ماده ۳۲- (۲-۳۱۷)- مبادرت به هر گونه اقدامی که موجبات آلودگی صوتی را فراهم نماید ممنوع می‌باشد. حد مجاز یا استاندارد آلودگی صوتی توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست با همکاری دستگاههای ذیربط تهیه و به تصویب شورایعالی حفاظت محیط‌زیست می‌رسد.

ماده ۳۳- (۳-۳۱۷)- سازمان ضمن شناسایی منابع و کانونهای آلودگی موضوع بند (۶) ماده (۱) این آیین‌نامه و تعیین میزان آلودگی آنها بر اساس استانداردهای موضوع ماده (۲) مراتب را به عامل یا عاملین منابع مذکور اعلام نموده و مهلت مناسبی را برای رفع آلودگی تعیین می‌کند.

عاملین منابع صوتی مذکور مکلفند در مهلت مناسب تعیین شده حسب مورد نسبت به رفع آلودگی صوتی اقدامی نمایند.

تبصره- روش‌های سنجش میزان آلودگی صوتی و شرایط ارائه نتایج مربوط توسط سازمان تعیین و بنا به مورد به عاملین اعلام خواهد شد.

ماده ۳۴- (۴-۳۱۷)- در صورتی که عاملین آلودگی در کارخانجات و کارگاهها در پایان مهلت مقرر نسبت به رفع آلودگی صوتی اقدام ننمایند؛ از فعالیت این گونه منابع به ترتیب مقرر در ماده (۱۶) قانون ممانعت بعمل خواهد آمد.

ماده ۳۵- (۵-۳۱۷)- سازمان مجاز است در اجرای وظایف قانونی خود و اطمینان از رعایت مفاد قانون و این آیین‌نامه هر زمان که لازم بداند هر یک از منابع آلوده‌کننده را بازرسی نماید.

تبصره- با عاملین و یا هر شخص دیگری که بطور مستقیم یا غیر مستقیم از انجام بازرسی و یا تعیین میزان آلودگی صوتی جلوگیری نموده و یا از ارائه آمار و اطلاعات مورد نیاز سازمان خودداری نماید طبق ماده (۳۰) قانون رفتار خواهد شد.

ماده ۳۶- (۱۰-۳۱۸)- احداث و توسعه و تغییر محل فرودگاهها، پایانه‌های حمل و نقل و توقفگاه‌های دایمی وسایل نقلیه موتوری سنگین موکول به انجام ارزیابی زیست‌محیطی بر اساس الگوی مصوب شورای عالی حفاظت محیط‌زیست و تأیید سازمان حفاظت محیط‌زیست برای استقرار در محل مناسب از جهت رعایت حد مجاز آلودگی صوتی می‌باشد.

تبصره: انجام ارزیابی زیست‌محیطی در فرودگاهها، با همکاری سازمان هواپیمایی کشوری انجام خواهد شد.

ماده ۳۷- (۱۲-۳۱۹)- در صورتی که رفع آلودگی صوتی ناشی از فعالیت منابع آلوده‌کننده موضوع بند (۶) ماده (۱) این آیین‌نامه که در داخل محدوده شهرها و نقاط مسکونی استقرار دارند به طرق دیگری جز انتقال آنها به محل‌های مناسب امکان پذیر نباشد، طرح انتقال این گونه منابع توسط سازمان و با همکاری وزارت کشور (شهرداری‌ها و بخش‌داری‌ها)، وزارت مسکن و شهرسازی تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران به مورد اجراء گذاشته خواهد شد.

ماده ۳۸- (۱۳-۳۱۹)- سازمان موظف است به منظور کنترل و جلوگیری از ایجاد آلودگی صوتی توسط سایر منابع آلوده‌کننده (موضوع بندهای ه، و، ز، جزء ۶ ماده ۱) ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های نوعی، کمی، زمانی و مکانی را تعیین و به تصویب شورای عالی حفاظت محیط‌زیست برساند.

تبصره- عاملین این قبیل منابع آلوده‌کننده که به علت عدم رعایت ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های برقرار شده توسط سازمان موجبات آلودگی صوتی را فراهم نمایند، به مجازات مقرر در ماده (۳۲) قانون محکوم خواهند شد.

ماده ۳۹- (۱۳-۳۸۲)- در صورتی که آلودگی واحدی خطر فوری برای سلامت انسان و محیط داشته باشد مطابق تبصره ماده (۱۱)^۱ قانون حفاظت و بهسازی محیط‌زیست اقدام خواهد شد.

ماده ۴۰- (۱۰-۴۲۳)- به منظور کاهش آلودگی هوای شهرهای مذکور در بند (ب) تبصره (۸۲) قانون برنامه پنج‌ساله دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، جمهوری اسلامی ایران، در هر یک از استانهای ذیربط، کمیته‌ای به ریاست استاندار و با عضویت مدیران کل بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنایع، وزارت پست و تلگراف و تلفن، حفاظت محیط‌زیست، سازمان جنگلها، صدا و سیما، معاون راهنمایی و رانندگی ناحیه نیروی انتظامی و شهردار هر یک از شهرهای مذکور تشکیل خواهد شد تا ضمن تدوین طرح‌ها و روشهای کوتاه مدت و میان مدت، راهکارهای مناسب و عملی در جهت کاهش مؤثر و سریع آلودگی هوای شهرهای مورد نظر را با توجه به قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا و سایر قوانین و مقررات مربوط تنظیم و از طریق دستگاههای ذیربط به اجرا درآورند. مدیر کل حفاظت محیط‌زیست استان، دبیر کمیته و مسئول تشکیل جلسات و تنظیم موارد قابل طرح در کمیته و پیگیری مصوبات کمیته است.

تبصره ۱- در خصوص شهر تهران، کمیته مورد نظر به ریاست یکی از معاونان سازمان حفاظت محیط‌زیست (به انتخاب رئیس سازمان) و با عضویت نمایندگان تام‌الاختیار ترجیحاً مدیران کل استانی

^۱ - جریمه واحدهایی که ضمن پرداخت جریمه جهت کاهش آلودگی‌های خود اقدام نکنند پس از گذشت هر سال با ضریب دو نسبت به سال قبل محاسبه می‌شود.

وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنایع، کشور، نفت و پست و تلگراف و تلفن، سازمان صدا و سیما، شهرداری تهران و معاونت راهنمایی و رانندگی و امور حمل و نقل نیروی انتظامی و سازمان جنگلها و مراتع و با دبیری مدیر کل حفاظت محیط‌زیست استان تهران تشکیل می‌شود.

ماده ۴۱- (۵۳۷-۱)- به منظور پیشگیری و کاهش اثرات ناشی از بلایای طبیعی، مبادله اطلاعات، مطالعه و تحقیقات علمی، کمیته ملی کاهش اثرات بلایای طبیعی متشکل از یک کمیته هماهنگی و کمیته‌های فرعی تحقیقاتی تخصصی نه گانه به شرح زیر تشکیل می‌شود:

ه- کمیته فرعی رفع آلودگی هوا به مسئولیت سازمان حفاظت محیط‌زیست و عضویت دستگاههای مشروحه زیر:

سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت صنایع، وزارت معادن و فلزات، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت فرهنگ و آموزش عالی، وزارت کشور، سازمان هواشناسی کشور، سازمان انرژی اتمی ایران، وزارت نفت، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، مؤسسه مطالعات محیط‌زیست دانشگاه تهران، مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران، شهرداری تهران.

ماده ۴۲- (۵۴۰-۸)- کمیته‌های فرعی می‌توانند برای پیشبرد امور مربوط به خود، از اعضای هیأت‌های علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و متخصصان و کارشناسان دستگاههای اجرایی دعوت بعمل آورند.

ماده ۴۳- (۵۴۰-۹)- جلسات فوق‌العاده هر یک از کمیته‌های فرعی با تصمیم مسئول کمیته فرعی مربوط، یا درخواست سه تن از اعضاء در وزارتخانه یا سازمان یا مؤسسه‌ای که مسئول کمیته به آن وابسته است تشکیل خواهد شد.

ماده ۴۴- (۵۴۰-۱۰)- وظائف کمیته‌های فرعی:

وظائف کلی و عمومی کمیته‌های فرعی؛ انجام مطالعات و کارهای تحقیقاتی در زمینه آرایه راه‌حلهایی است که منجر به جلوگیری از بروز حادثه طبیعی یا کاهش اثرات آن خواهد شد. شرح وظائف تفصیلی کمیته‌ها ظرف یکماه از تاریخ تشکیل، توسط اعضای کمیته مربوط تهیه و به تصویب کمیته ملی کاهش اثرات بلایای طبیعی خواهد رسید.

ماده ۴۵- (۵۴۰-۱۱)- مسئول کمیته فرعی به پیشنهاد وزیر مربوط و حکم وزیر کشور منصوب می‌گردد. مسئولان کمیته‌های فرعی در رده معاون وزیر یا ریاست سازمان می‌باشند.

ماده ۴۶- (۶۶۱-۵)- نظر به اهمیت تأمین هوای پاک در شهرها و مناطق مسکونی کشور، از استقرار صنایع مولد آلودگی هوا در جهت باد غالب به سوی این‌گونه مناطق خودداری شود.

مصوبه هیأت وزیران

راجع به استانداردهای حد مجاز خروجی از کارخانجات و کارگاه‌های صنعتی

(۷۳۰)- وزرای عضو کمیسیون مأمور تعیین حد مجاز استانداردهای محیط‌زیست در جلسه مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۱۵ با رعایت تصویب‌نامه شماره ۵۰۴۶۷/ت ۱۸۵۲۶ ه مورخ ۱۳۷۷/۸/۳ و به استناد ماده (۱۵) قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴ حد مجاز استانداردهای خروجی از کارخانجات و کارگاههای صنعتی را به شرح جداول پیوست تصویب نمودند.

این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۷۹/۸/۲۸ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

استانداردهای حد مجاز خروجی از کارخانجات و کارگاههای صنعتی

(موضوع ماده ۱۵ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴/۲/۳ مجلس شورای اسلامی)

ملاحظات ^۱	درصد تیرگی		استاندارد ذرات			استاندارد گازها			صنایع آلاینده	نوع واحد		
	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱			نوع گاز	
۲	۳۰	۳۰	mg/m ³	۳۵۰	۱۵۰	ppm	۰/۱	۰/۱	CO	سیستم احیاء کاتالیزور	پالایشگاهها	
۴	۲۰	۲۰	mg/m ³	۳۵۰	۱۵۰	ppm	۸۰۰	۸۰۰	So ₂	نیروگاهها** پالایشگاهها	دستگاههای غیرمستقیم انتقال حرارت	
						ppm	۱۵۰	۱۵۰	CO			
						ppm	۳۵۰	۳۵۰	Nox			
۱	-	۲۰	mg/m ³	۲۵۰	۱۰۰	ppm	۳۶۰	۱۸۰	H ₂ S	کارخانه تهیه کک	کارخانه ذوب	
۱	-	-		۲۵۰	۱۰۰		-	-	-	-		عملیات غربال، خردکردن، کلوخه سازی
۱	-	-		۲۵۰	۱۰۰		۴۳۵	۴۳۵	CO	کوره بلند		
۱	-	-		۱۵۰	۵۰		۴۳۵	۴۳۵	CO	کوره اصلی اکسیژن		
۱	-	-		۳۰۰	۱۰۰		-	-	-	-	کوره بوته باز	آهن
۱	-	-		۱۵۰	۱۰۰		۴۳۵	۴۳۵	CO	کوره قوس الکتریکی		
۲	-	-		mg/m ³	۱۵۰		۵۰	-	-	-	-	عملیات زدودن موادزائد از روی قطعات فولادی به وسیله شعله اکسیژن
۵	-	-	mg/m ³	۱۵۰	۵۰	-	-	-	-	خنک کننده های مس	کارخانه ذوب اولیه مس	
۵	-	۲۰	-	-	-	ppm	۸۰۰	۸۰۰	SO ₂	کوره های گداز، سرخ کننده ها، تبدیل کننده های مس، باکنور ترهای مس		

^۱ - شرح شماره ستون ملاحظات در انتهای جدول استانداردها درج شده است.

استانداردهای حد مجاز خروجی از کارخانجات و کارگاههای صنعتی

(موضوع ماده ۱۵ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴/۲/۳ مجلس شورای اسلامی)

ملاحظات*	درصد تیرگی		استاندارد ذرات			استاندارد گازها				صنایع آلاینده	نوع واحد
	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	نوع گاز		
۲	-	۲۰	-	-	-	ppm	۸۰۰	۸۰۰	SO2	واحد سرخ کردن روی	کارخانه ذوب اولیه روی
-	-	۲۰	mg/m ³	۱۵۰	۵۰	-	-	-	-	واحد کلوخه سازی (ماشین کلوخه سازی)	
۲	۲۰	۲۰	mg/m ³	۱۵۰	۷۵	ppm	۱۶	۶/۴	F2	محل استقرار ظروف الکترولیت کارخانه تهیه آند	کارخانه احیاء اولیه آلومینیوم
۲	۲۰	۲۰	۶	۱	۰/۴۵	درصد حجمی حداکثر ۵۰۰ ppm	-	۳/۵	CO	فلز سیلیسیم آلیاژ فر و سیلیکون آلیاژ کلسیم سیلیکون یا سیلیکو منگنز زیر کونیوم	قوس الکتریکی برای تهیه آلیاژهای آهن که در آنها الکترودها در یک پایه قرار دارند
۲	۲۰	۲۰	۶	۰/۵	۰/۲۳		-	۳/۵	CO	آلیاژ سیلیکو منگنز آلیاژ نقره و آهن و آلیاژ فروکرم با کربن زیاد	
۲	۲۰	۲۰	۶	۰/۵	۰/۲۳		-	۳/۵	CO	چراغ کرم، فرومگنز استاندارد فرومگنز سیلیکون کاربید	
۷	۲۰	۲۰	mg/m ³	۱۰۰	۵۰	-	-	-	-	کوره های روربر، کوره های الکتریکی و بلند مقعری	کارخانه تولید برنج یا شمش برنز
۲	-	۲۰	mg/m ³	۱۵۰	۵۰	-	-	-	SO2	کوره بلند، کوره روربر ماشین کلوخه سازی	کارخانه ذوب اولیه سرب
۲	-	۲۰	-	-	-	ppm	۸۰۰	۸۰۰		ماشین کلوخه سازی کوره گداز الکتریکی و یا تبدیل کننده	

استانداردهای حد مجاز خروجی از کارخانجات و کارگاههای صنعتی

(موضوع ماده ۱۵ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴/۲/۳ مجلس شورای اسلامی)

ملاحظات*	درصد تیرگی		استاندارد ذرات			استاندارد گازها			صنایع آلاینده	نوع واحد	
	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱			نوع گاز
-	-	-	-	-	-	-	۱۵	۴/۵	SO2	تهیه کاغذ	کارخانه
۲	-	-	mg/m3	۲۵۰	۱۵۰	کیلوگرم در تن محصول	-	-	-	ناشی از سوخت مایعات مشتعل	کاغذسازی روند سولفیت در تهیه سلولز
۸	-	-	-	-	-	ppm	۱۰۰۰	۸۰۰	SO2	-	کارخانه تهیه گوگرد
-	-	-	-	-	-	-	۳۰	۲۰	H2S	-	-
-	-	-	-	-	-	ppm	۱۰۰	۵۰	NH3	کارخانه آمونیاک	کارخانه تهیه آمونیاک
۲	-	-	mg/m3	۶۰	۶۰	-	-	-	-	فیلتر گاز مرطوب	کارخانه تهیه دوده
۲	-	۵۰		۵۰	-	-	-	-	-	برج شستشوی کارخانه، کوره‌ها	-
۲	-	۴۰		۴۰	-	-	-	-	-	بعد سوزها	-
۲	-	۵۰		۵۰	-	-	-	-	-	کوره‌ها	-
۲	-	-	-	-	-	ppm	۱۶	۶/۴	F2	کوره پخت (فلوئور خروجی از کوره پخت)	کارخانه آجرسازی و سایر
۲	-	-	-	-	-	ppm	۸۰۰	۸۰۰	SO2	دی اکسید گوگرد خروجی (دودکش)	کارخانجات مشتقات خاک رس
۲	۳۰	۲۰	mg/m3	۲۵۰	۱۰۰	-	-	-	-	ذرات خروجی از تهیه آجر	-
۲	-	-	-	-	-	ppm	۲۰۱	۶۷	HCL	تهیه PVC	کارخانه تهیه پی. وی. سی
۲	-	-	-	-	-	ppm	۲۰۱	۶۷	HCL	تهیه کلرور روی	کارخانه تهیه کلر روی

استانداردهای حد مجاز خروجی از کارخانجات و کارگاههای صنعتی

(موضوع ماده ۱۵ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴/۲/۳ مجلس شورای اسلامی)

ملاحظات*	درصد تیرگی		استاندارد ذرات			استاندارد گازها				صنایع آلاینده	نوع واحد
	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	نوع گاز		
-	۲۰	۱۰	-	-	-	ppm	۴۵۶	۳۸۰	SO2	سوختن گوگرد، سوختن هیدروژن سولفور، سوختن اسید اکیله شده، سوختن سولفورهای آلی	کارخانه تهیه اسید سولفوریک به روش تماسی یا کارخانه تولید اولوم
-	۲۰	۱۰	mg/m3	۷۵	۴۰	-	-	-	H2SO4	سوختن مرکاپتانها، سوختن لجن اسید	
۱۸	۲۰	۲۰	mg/m3	۱۵۰	۱۰۰	-	-	-	-	کوره پخت	کارخانه تهیه سیمان
-	-	-		۲۰۰	۱۵۰	-	-	-	-	آسیاب نرم کننده و خردکننده	
۲	-	-	mg/m3	۲۵۰	۱۰۰	-	-	-	-	کوره‌های: مقعر، القاء الکتریکی و قوس الکتریکی	ریخته‌گریها
۲	-	-	-	-	-	ppm	۲۰۱	۶۷	HCL	تهیه کلرور نیکل	کارخانه تهیه کلرور نیکل
۲	-	-	-	۲۵۰	۱۵۰	-	-	-	-	کوره بازیافت	کارخانه کاغذسازی
۲	-	-	mg/m3	۱۰	۵	-	-	-	-	گل گوگرد احیاء شده (تمام ترکیبات گوگردی احیاء شده نظیر اسید سولفوریک متیل مرکاپتان، دی متیل سولفور، دی متیل دی سولفور، غیره برحسب اسیدسولفوریک)	روند سولفات (کرافت) در تهیه سلولز
۱۰	-	-	-	نباید به هوا رها شوند مگر آنکه قبلاً اکسیداسیون حرارتی شده باشند یا با روش معادل آن حذف گردند			-	-	-	گازهای غیرقابل انبساط از سایر واحدها در کارخانه کاغذسازی	

استانداردهای حد مجاز خروجی از کارخانجات و کارگاههای صنعتی

(موضوع ماده ۱۵ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴/۲/۳ مجلس شورای اسلامی)

ملاحظات*	درصد تیرگی		استاندارد ذرات			استاندارد گازها				صنایع آلاینده	نوع واحد	
	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	نوع گاز			
۲	-	-	mg/m3	۱۵۰	۷۵	-	-	-	-	خشک کننده های حرارتی	کارخانه تهیه ذغالسنگ	
۲	-	۲۰		۱۰۰	۴۰	-	-	-	-	وسایل تمیزکننده ذغال به وسیله هوای فشرده		
-	۳۰	۲۰		۱۰۰	۴۰	-	-	-	-	وسایل حمل و نقل شکننده ها، خردکننده ها، غربال کننده ها، مخازن ذخیره ذغال سنگ، نقاط نقل و انتقال ذغال سنگ، مراحل بارگیری ذغال سنگ		
۲	-	-	mg/m3	۳۰۰	۲۰۰	ppm	۱۶	۶/۴	F2	کوره پخت	کارخانه تهیه سرامیک	
۲	-	-	Fibre/cm3	۱۰	۱۰	-	-	-	-	الیاف	تهیه آزیست	کارخانه آزیست
-	-	-	mg/m3	۶۰۰	۲۵۰	-	-	-	-	-	مراحل مختلف تهیه گچ	کارخانه تهیه گچ
۲	۲۵	۲۰	mg/m3	۲۵۰	۱۰۰	-	-	-	-	کوره های خشک کننده، الواترها، غربالها، مخازن ذخیره آسفالت، قیفها، مخلوط کننده های آسفالت مخازن ذخیره مواد معدنی آسفالت و مواد اولیه، وسایل و دستگاههای هدایت کننده گرد و غبار به وسایل کنترل کننده	کارخانه تهیه آسفالت	
۲	-	۲۰	mg/m3	۱۰۰	۵۰	-	-	-	-	کوره های بلند (مقعر) و روربروپات	تصفیه و ذوب کننده های ثانویه سرب	

استانداردهای حد مجاز خروجی از کارخانجات و کارگاههای صنعتی

(موضوع ماده ۱۵ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴/۲/۳ مجلس شورای اسلامی)

ملاحظات*	درصد تیرگی		استاندارد ذرات			استاندارد گازها				صنایع آلاینده	نوع واحد
	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	نوع گاز		
۲	-	-	-	-	-	ppm	۲۰۱	۶۷	HCL	تهیه اسید آلفا کلروپروپین	کارخانه تهیه آلفا کلروپروپین
۱۲	۲۰	۲۰	-	-	-	۱۱ ملاحظات	۱۵۰	۱۰۰	F2	مخلوط کننده‌ها، حل کننده‌هایی که در آنها واکنش نیز انجام می‌گیرد، سایر حل کننده‌ها، ذخیره کننده‌های سوپر فسفات که در آن واکنش انجام می‌گیرد	کارخانه تهیه اسید سوپرفسفات به روش توده کردن
۱۲	۲۰	۲۰	-	-	-	۱۱ ملاحظات	۱۵۰	۱۰۰	F2	راکتورها، دانه کننده‌ها، خشک کننده‌ها، سردکننده‌ها، غربال	کارخانه تهیه سوپرفسفات به روش دانه‌ای
۱۲	-	۲۰	-	-	-	۱۳ ملاحظات	۰/۷۵	۰/۱۵	F2	توده‌های محصول (جمع شده روی هم) الواتورها، منتقل کننده‌ها، غربالها، آسیابها	مخازن ذخیره سوپرفسفات دانه‌ای
۲	-	-	-	-	-	ppm	۲۰۱	۶۷	HCL	دستگاه‌های پرکننده اسید کلریدریک	دستگاه‌های انتقال و پرکننده اسید کلریدریک و کارخانه شیمیایی نظیر آن
-	-	-	-	-	-	ppm	۱۰	۸	HCN	تهیه اسید سیانیدریک	کارخانه تهیه اسید سیانیدریک
-	۲۰	۲۰	-	-	-	ppm	۵۰۰	۳۵۰	NOx	واحد تهیه اسیدنیتریک تهیه اسید غلیظ از اسیدرقیق، عملیات استخراج، عملیات تبخیر	کارخانه تهیه اسید نیتریک

استانداردهای حد مجاز خروجی از کارخانجات و کارگاههای صنعتی

(موضوع ماده ۱۵ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴/۲/۳ مجلس شورای اسلامی)

ملاحظات*	درصد تیرگی		استاندارد ذرات			استاندارد گازها				صنایع آلاینده	نوع واحد
	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	نوع گاز		
۱۷	-	-	۱۶ ملاحظات	-	-	kg/tom	۵	۵	NH3	-	کارخانه تهیه کربنات و بی کربنات دوسود
۱۴	-	-	-	-	-	ppm	۱۱۰	۱۰۰	S2C	تهیه سولفور کربن (سولفور کربن اسید سولفیدریک اکس سولفور کربن) و هر منبع ثابت دیگر	کارخانه تهیه سولفور کربن
۱۲	-	-	-	-	-	۱۱ ملاحظات	۲۵	۱۰	F2	راکتورها صافیها تانک ذخیره اسید فسفریک رقیق، دستگاه تغلیظ کننده اسید فسفریک رقیق تانک ذخیره اسید فلوئوسیاسیلیک تانکهای تصفیه	کارخانه تهیه اسید فسفریک به روش تر
۱۲	۲۰	۲۰	-	-	-	۱۱ ملاحظات	۱۰	۵	F2	ذخیره کننده ها، تانک های سرد کننده محصول دستگاه های تغلیظ کننده	کارخانه تهیه اسید سوپر فسفریک
۱۲	۲۰	۲۰	-	-	-	۱۱ ملاحظات	۵۰	۳۰	F2	راکتورها، دانه کننده ها خشک کننده ها، سرد کننده ها غربال کننده ها، آسیاب کننده ها	کارخانه تولید فسفات دی آمونیوم
۲	۳۰	۲۰	mg/m3	۲۵۰	۱۰۰	-	-	-	-	کوره، آسیاب خردکننده، دستگاه های آبدیده کردن آهک نقل و انتقال آهک بارگیری آهک	کارخانه تهیه آهک

استانداردهای حد مجاز خروجی از کارخانجات و کارگاههای صنعتی

(موضوع ماده ۱۵ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴/۲/۳ مجلس شورای اسلامی)

ملاحظات ^۱	درصد تیرگی		استاندارد ذرات			استاندارد گازها				صنایع آلاینده	نوع واحد
	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	واحد	درجه ۲	درجه ۱	نوع گاز		
۲	-	-	-	-	-	ppm	۲۰۱	۶۷	HCL	تهیه اسیدکلریدریک	تهیه اسیدکلریدریک
-	-	-	mg/m3	۱۵۰	۱۵۰	-	-	-	-	تهیه ماسه، تهیه قالب شکستن قالب	عملیات تهیه ماسه و قالبسازی کارخانجات ریختهگری
۲	-	-	-	-	-	ppm	۴۸/۸	۳۶/۶	HF	تهیه شیشه	کارخانه شیشهسازی و یا سایر کارخانجات که فلوئور یا مشتقات آن به هوا تخلیه می شود
-	-	-	mg/m3	۲۵۰	۱۵۰	-	-	-	-	از دودکش دستگاه زبالهسوز معمولی (شهری و صنعتی) زبالهسوز	بیش از ۲۵ تن در شبانهروز)
۲	-	-	-	-	-	ppm	۲۰۱	۶۷	HCL	تهیه کلروفریک	کارخانه تهیه کلروفریک
۲۱	-	۲۰	mg/m3	۲۵۰	۱۰۰	ppm	۸۰۰	۸۰۰	SO2	هر روند تولیدی	سایر واحدهای صنعتی
۲۱	-	۲۰		۲۵۰	۱۰۰	ppm	۱۸	۷/۲	H2S		
۲۱	-	۲۰		۲۵۰	۱۰۰	ppm	۴۳۵	۳۰۴	CO		
۲۱	-	۲۰		۲۵۰	۱۰۰	ppm	۱۶	۶/۴	F2		

^۱ - توضیح

۱- استانداردهای درجه یک در مورد کارخانهها و کارگاههای جدید و همچنین کارخانهها و کارگاههای موجود که محل آنها با ضوابط استقرار موضوع ماده ۱۲ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴/۲/۳ مغایرت داشته باشد اعمال می شود.

۲- استانداردهای درجه دو برای کارخانهها و کارگاههای موجود که محل آنها با ضوابط استقرار فوق الذکر مغایرتی ندارد، ملاک عمل خواهد بود.

۳- واحدهای اندازه گیری ppm و mg/m3 در شرایط متعارفی (۲۵ درجه سانتیگراد و فشار ۷۶۰ میلیمتر) می باشد.
 • استاندارد SO2 خروجی ناشی از مصرف سوخت مازوت در نیروگاهها به عنوان استاندارد حد مجاز خروجی تلقی می شود.

استاندارد هیدروکربنهای منتشره از منابع آلوده کننده هوا

گروه ۱- حداکثر مجاز با فلوی جرمی بیشتر از ۰/۱ کیلوگرم در ساعات، ۲۰ میلی گرم در متر مکعب.

۱- استالدئید	۱۶- کرزول
۲- آکرولین	۱۷- منواتیل آمین
۳- اسید فرمیک	۱۸- منومتیل آمین
۴- اکسید اتیلن	۱۹- منو نیترو بنزن
۵- آنیلین	۲۰- اسید هیپتانوئیک
۶- بنزن	۲۱- اسید پروپیونیک
۷- اسید بوتیریک	۲۲- پیریدین
۸- اسید دکانوئیک	۲۳- تیوفنل
۹- اسید هگزانوئیک	۲۴- تری اتیل آمین
۱۰- اسید اکتانوئیک	۲۵- تری متیل آمین
۱۱- دی اتیل آمین	۲۶- اسید واتریک یا پنتانوئیک
۱۲- دی متیل آمین	۲۷- مرکاپتان
۱۳- دی نیترو بنزن	۲۸- تیواتر
۱۴- فرمالدئید	۲۹- فنل
۱۵- فروفورال	

گروه ۲- حداکثر مجاز با فلوی جرمی بیشتر از ۰/۲ کیلوگرم در ساعت، ۱۵۰ میلی گرم

۱- اسید آکریلیک و مشتقات آن	۱۹- منو کلرو بنزن
۲- اتیل بنزن	۲۰- نفتالین
۳- آمیل استات	۲۱- کلرواتیلن
۴- آمیل الکل و ایزومرهای آن	۲۲- سولفید کربن
۵- ایزوبوتانول	۲۳- وینیل بنزن یا استیرویل
۶- بوتانول نرمال	۲۴- تتراکلرید کرب
۷- بوتیل استات نرمال	۲۵- تتراهیدرو فوران
۸- کلروفرم	۲۶- تتراهیدرو نفتالین
۹- سیلکو هگزانول	۲۷- تولوئن
۱۰- دی استون الکل	۲۸- دی کلرو اتیلن
۱۱- دی کلرواتان	۲۹- تری کلرو اتیلن
۱۲- اتیلن دی کلراید	۳۰- وینیل استات
۱۳- ارتودی کلروبنزن	۳۱- گزیلن(دی متیل بنزن)
۱۴- دی متیل فرمالدئید	۳۲- متیل ایزوبوتیل
۱۵- دی اکسان	۳۳- متیل گلیکول
۱۶- اسید استیک	۳۴- متیل سیکلو هگزانون
۱۷- متیل استات	۳۵- کلرید متیلن
۱۸- اتیل استات	

گروه ۳- حداکثر مجاز با فلوی جرمی بیشتر از ۰/۶ کیلوگرم در ساعت، ۳۰۰ میلی گرم در متر مکعب

۱- استون

۲- اتیل استات

۳- اتیل گلیکول

۴- سیکلوهگزان

۵- دی اتیل اتر

۶- هپتان نرمال

۷- هگزان نرمال

۸- متانول

شماره ملاحظات	شرح شماره ردیف ستون ملاحظات
۱	میزان متوسط یک ساعته در شرایط متعارفی و حالت خشک
۲	در شرایط متعارفی و حالت خشک
۳	فشار بخار واقعی بین ۷۸ تا ۵۸۰ میلی جیوه باید به سقف‌های شناور مجهز باشند.
۴	بر اساس مصرف سوخت سنگین
۵	تیرگی دو دقیقه در ساعت (2min/h) اگر کارخانه تهیه اسید سولفوریک بری کنترل گاز انیدرید سولفور حاصل مورد استفاده قرار می‌گیرد زیاد شدن تیرگی از حد مذکور برای دو دقیقه در ساعت بلامانع است.
۶	کیلوگرم در مگاوات ساعت
۷	استانداردها در مورد کوره پخت ۱۰۰ کیلوگرم در هر ساعت و ۲۵۰ کیلوگرم در ساعت در کوره‌های بلند پیوسته.
۸	اسید سولفوریک موجود به انیدرید سولفور تبدیل می‌شود و در هوا تخلیه می‌گردد که به طریق مذکور انیدرید سولفور تهیه می‌شود.
۹	کیلوگرم به ازای یک تن کاغذ خشک
۱۰	قبل از تخلیه در هوا اکسیداسیون حرارتی یا روش معادل آن حذف گردند.
۱۱	گرم به ازای هر تن مواد اولیه مصرفی
۱۲	بر حسب انیدرید فسفریک
۱۳	گرم به ازای هر تن سوپر فسفات دانه‌ای ذخیره شده (انیدرید فسفریک)
۱۴	در شرایط متعارفی و حالت خشک (اگر قطر ذرت کمتر از ۳۰ میکرون نیز مجاز می‌باشد)
۱۵	گرم به ازای هر کیلوگرم لجن خشک
۱۶	کیلوگرم به ازای هر تن سوداش
۱۷	کارخانجاتی که به روش سلوی کار می‌کنند
۱۸	۲۰۰ درجه سانتیگراد، فشار ۷۶۰ میلی متر جیوه
۱۹	میلی‌گرم در متر مکعب گاز خروجی بر حسب فلونور
۲۰	ظرفیت بیش از ۲۵ تن در ۲۴ ساعت
۲۱	سایر واحدهای صنعتی که استاندارد برای آنها تدوین نگردیده است.

از مصوبه هیأت وزیران راجع به اجازه ورود و ترخیص انواع وانت، اتوبوس، مینی بوس، کامیون، ماشین

آلات راهسازی و ساختمان سازی و کشاورزی شماره ۴۷۶ / ۴۰ / ت / ۱۵۳

(۷۴۵) - خودروهای وارداتی از نظر آلودگی محیط زیست باید ضوابطی را که شورای عالی محیط زیست تصویب نموده یا می نماید، دارا باشند.

مصوبه هیأت وزیران راجع به ضوابط فنی واردات و صادرات خودرو

(شماره ۲۷۱۲۱/۲۲۹۸ مورخ ۱۳۸۲/۱/۲۳)

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱/۱۷ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۹۹۴۸ مورخ ۱۳۸۱/۶/۵ وزارت صنایع و معادن و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران موافقت نمود:

۱- ضوابط فنی واردات خودرو، در کار گروهی به مسئولیت وزارت صنایع و معادن و با حضور وزارتخانه های نفت و بازرگانی و رؤسای سازمانهای مدیریت و برنامه ریزی کشور و حفاظت محیط زیست بررسی و نتیجه به هیأت دولت اعلام شود.

۲- وزارت نفت موظف است برنامه زمان بندی تولید و عرضه سراسری بنزین و گازوئیل مطابق با استانداردهای تعیین شده برای حد مجاز آلاینده گی خودروها را که توسط سازمان حفاظت محیط زیست با هماهنگی وزارت صنایع و معادن اعلام گردیده است، حداکثر ظرف سه ماه تهیه و اعلام نماید.

۳- وزارت نفت موظف است برنامه عرضه گاز طبیعی فشرده، برای مصرف خودروها را ظرف شش ماه به وزارت صنایع و معادن و سازمان حفاظت محیط زیست اعلام نماید. وزارت صنایع و معادن نیز موظف است متناسب با برنامه عرضه گاز طبیعی فشرده، برنامه تولید خودروهای گازسوز و یا دوگانه سوز را تنظیم و ارایه نماید.

۴- سازمان حفاظت محیط زیست مسئولیت نظارت بر اجرای بندهای (۳) و (۴) این تصمیم نامه را بر عهده خواهد داشت.

مصوبه هیأت وزیران در مورد تعیین متولی و تقسیم کار، پیگیری و نظارت بر تحقق سیاستهای دولت در زمینه

واردات خودرو

(شماره ۶۸۹۹۰/ت ۲۹۸۴۱ ه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۷)

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۲ بنا به پیشنهاد شماره ۱/۱۷۷۹۹ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۹ وزارت بازرگانی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

به منظور راهبری و اولویت بندی در اجرا و تعیین متولی و تقسیم کار، پیگیری و نظارت بر تحقق سیاستهای دولت در زمینه واردات خودرو با اعمال ضوابط فنی و نظام تعرفه های مؤثر برای حمایت از تولید داخلی، توجه به تولید خودروهای گازسوز و کم مصرف و دارای استانداردهای روز اروپا و نیز برقراری رقابت معقول و منطقی بین تولید داخلی و واردات این نوع خودروها به کشور، بررسی و نظارت بر حل مشکلات مربوط به گسترش شبکه های حمل و نقل عمومی مرتبط به تولید و واردات خودرو گازسوز یا کم مصرف ایمن و استاندارد در کشور، اقدام درباره حذف یارانه بنزین به موقع، کار گروهی با مسئولیت وزیر بازرگانی و عضویت وزیران صنایع و معادن، نفت، امور اقتصادی و دارایی و رؤسای سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تشکیل می گردد.

مصوبه هیأت وزیران راجع به تعیین سن فرسودگی خودروها

(مصوبه شماره ۲۵۲۸۰/ت ۳۰۸۳۰ ه مورخ ۱۳۸۳/۷/۴)

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۶/۱ بنا به پیشنهاد شماره ۴۴۰۱۱/۱/۶/۶۱ مورخ ۱۳۸۳/۵/۱۲ وزارت کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- سن فرسودگی خودروها به شرح جداول زیر تعیین می‌شود:

ردیف	نوع خودرو	سن فرسودگی (سال)
۱	موتورسیکلت	۱۰
۲	سواری و خودرو کار	پلاک شخصی تا چهار سیلندر تک دیفرانسیل ۳۰ سال
		بیش از چهار سیلندر و یا دو دیفرانسیل ۲۵ سال
	سایر پلاک‌ها	۱۵ سال
۳	انواع وانت	۲۰ سال
۴	اتوبوس شهری و انواع مینی‌بوس	۲۰ سال
	اتوبوس بین شهری	۲۵ سال
۵	کامیون و تریلی	۲۵ سال

۱- خودروهایی که نتوانند بر چسب معاینه فنی اخذ کنند، بدون توجه به سن، فرسوده محسوب می‌شوند.

مصوبه هیأت وزیران راجع به ممنوعیت واگذاری خودروهای فرسوده

(شماره ۱۶۴۴۴/ت ۲۴۵۲۹ هـ مورخ ۱۳۸۲/۴/۱ با اصلاحات بعدی)

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲ بنا به پیشنهاد شماره ۳-۵۴۸۲-۲ مورخ ۱۳۷۹/۱۱/۲۵ سازمان

حفاظت محیط‌زیست و به استناد مواد (۸)، (۱۰)^۱ و (۱۱) قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا- مصوب

۱۳۷۴- تصویب نمود:

۱- در مواردی که خودروهای فرسوده و خارج از رده دستگاههای دولتی و وابسته به دولت و نیروهای

نظامی و انتظامی واجد شرایط و استانداردهای مندرج در ماده (۸) قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا-

مصوب ۱۳۷۴- نباشند، شماره‌گذاری آنها با توجه به ماده (۱۰) قانون مزبور ممنوع خواهد بود.^۲

^۱ - شماره‌گذاری هر نوع وسیله نقلیه موتوری مستلزم رعایت استانداردهای موضوع ماده ۸ این قانون می‌باشد.

^۲ - اصلاحیه شماره ۶۱۰۶۲/ت ۲۹۸۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱ هیأت وزیران.

تبصره ۲- سن فرسودگی خودرو برای کامیون و تریلی با هر نوع پلاک بیست و پنج (۲۵) سال تعیین می‌شود.^۱

از مصوبه هیأت وزیران راجع به برنامه جامع کاهش آلودگی هوای شهر تهران

(شماره ۲۲۵۳۳/۱۶۰۴ مورخ ۱۳۷۹/۲/۲۱)

۶- وزارت نفت، موظف است:

الف- حداقل هفتاد (۷۰) درصد سوخت مورد نیاز شهر تهران را با بنزین بدون سرب تأمین نماید. همچنین نفت گاز مورد نیاز شرکت واحد اتوبوسرانی تهران را با حداقل گوگرد و میزان آلاینده‌گی و کیفیت خوب تأمین کند.

ب- تا پایان خرداد ماه ۱۳۷۹ برنامه اجرایی شامل زمان‌بندی و منابع مورد برای تأمین بنزین بدون سرب و نفت گاز با استانداردهای پذیرفته شده در تهران و کل کشور را ارائه دهد. این برنامه باید با برنامه وزارت صنایع در مورد رعایت استاندارد خودروهای سبک تولید داخل موضوع بند (۷) هماهنگ باشد.

۷- با توجه به برنامه توزیع سراسری بنزین بدون سرب در کشور و در صورت تأمین و توزیع کافی بنزین بدون سرب توسط وزارت نفت، وزارت صنایع موظف است در تولید خودروهای سبک ساخت داخلی که از تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱ عرضه می‌کند استاندارد ECER-83 را رعایت نماید.

همچنین خودروهای سواری و انواع وانت وارداتی بدو باید حداقل استاندارد ECER-83 را رعایت کنند.

^۱ - اصلاحیه شماره ۱۴۱۵/ت/۲۹۱۱۵ ه مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۹ هیأت وزیران.

(مصوبه شماره ۱۰۳ مورخ ۱۳۵۵/۵/۶ شوابعالی)

- ۱- استانداردهای مذکور در ماده ۲ آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی هوا و مشخصات هر نوع دستگاه تخلیه کننده که با همکاری سازمانهای ذیربط تهیه می‌گردد، به مورد اجراء گذارده شود.
- ۲- انواع سوخت‌های مجاز و شرایط و ضوابط مصرف آن به استناد ماده ۳ آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی هوا با همکاری وزارت نفت و وزارت نیرو تعیین می‌شود به مورد اجراء گذارده شود.
- ۳- استفاده از وسایل و روشهای مناسبی که به استناد ماده ۱۰ آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی هوا با همکاری سازمانهای ذیربط تعیین می‌گردد، الزامی شود.
- ۴- ضوابط و مقرراتی که به استناد ماده ۱۸ آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی هوا تهیه می‌گردد به اجراء گذارده شود.

استانداردهای گازهای خروجی اتومبیل‌های بنزینی**(مصوبه شماره ۱۰۴ مورخ ۱۳۵۹/۹/۷ شورایعالی)**

- ۱- استاندارد گازهای خروجی وسایل نقلیه موتوری بنزینی بر اساس سیکل رانندگی کشورهای عضو بازار مشترک اروپا (ECE-15) و بر مبنای روش آزمایش نمونه‌برداری حجم ثابت سرد و گرم (CVS-CH) بوده و مقادیر آن به شرح زیر می‌باشد:

منو اکسید کربن (CO) = ۲۴ گرم در هر کیلومتر پیمایش

هیدروکربورهای نسوخته (HC) = ۲ گرم در هر کیلومتر پیمایش
- ۲- از آنجایی که اندازه‌گیری گازهای خروجی بر اساس گرم در کیلومتر پیمایش مستلزم وجود دستگاههای مخصوص می‌باشد، تصویب گردید:

اول- وزارت صنایع و سازمان حفاظت محیط زیست تاریخ اجرای استانداردهای فوق الذکر را با توجه به فرصت مورد نیاز صنایع داخلی کشور تعیین خواهند نمود.

دوم- سازندگان اتومبیل های بنزینی مکلف خواهند بود تا تاریخ لازم الاجرا شدن استانداردهای فوق الذکر، دستگاههای لازم جهت اندازه گیری و کنترل گازهای خروجی اتومبیل را در کارخانجات خود نصب و آماده بهره برداری نمایند.

سوم- سازمان لازم است بر اساس طرح تهیه شده، ایستگاه کنترل و اندازه گیری گازهای خروجی وسایل نقلیه موتوری را در کرج ایجاد نماید.

چهارم- وزارت صنایع، وزارت بازرگانی و سازمان حفاظت محیط زیست تاریخ لازم الاجرا شدن استانداردهای مذکور جهت اتومبیل های بنزینی وارداتی را نیز مشخص خواهند نمود.

۳- تصویب گردید که تا ایجاد ایستگاههای کنترل و آزمایش مذکور در فوق استاندارد اولیه ای جهت

کنترل گاز خروجی منواکسید کربن در حالت کار در جای موتور به شرح زیر اجراء گردد:

اتومبیل های با ظرفیت موتور تا ۲۰۰۰ سانتیمتر مکعب = ۱/۵ درصد حجمی گاز خروجی.

اتومبیل های با ظرفیت بیش از ۲۰۰۰ سانتیمتر مکعب = ۱/۳ درصد حجمی گاز خروجی.

تاریخ اجراء این استاندارد اولیه جهت وسایل نقلیه موتوری بنزینی ساخت داخل و خارج توسط وزارت صنایع، وزارت بازرگانی و سازمان حفاظت محیط زیست تعیین و اعلام خواهد گردید.

(مصوبه شماره ۱۳۴ مورخ ۶۹/۱۲/۷ شورای عالی)

شورای عالی حفاظت محیط زیست در تاریخ ۶۹/۱۲/۷ بر اساس تصمیم مورخ ۶۹/۹/۲۱ هیأت وزیران و با توجه به آیین نامه جلوگیری از آلودگی هوا و در جهت کنترل آلودگی هوای تهران موارد زیر را تصویب نمود:

۱- تعداد حداقل ۲۰/۰۰۰ وسیله نقلیه عمومی بنزین سوز در تهران موظفند ظرف مدت معینی که توسط کمیسیون مرکب از سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت نفت و وزارت صنایع تعیین می گردد نسبت به تبدیل سوخت از بنزین به گاز مایع و بنزین (به صورت دو گانه) اقدام نمایند. جهت اجرای مصوبه فوق وزارتخانه های مربوط به شرح زیر اقدامات لازم را به عمل خواهند آورد:

الف- وزارت مسکن و شهرسازی، شهرداری تهران و وزارت دفاع موظفند تا خرداد ماه ۱۳۷۰ تعداد ۲۵ قطعه زمین مناسب جهت احداث ایستگاههای گاز رسانی به وسایل نقلیه موتوری را در اختیار وزارت نفت قرار دهند.

ب- وزارت نفت موظف است ظرف مدت ۲ سال پس از دریافت زمین ایستگاههای تحویل گاز مایع به وسایل نقلیه مذکور را راه اندازی نماید.

ج- وزارت صنایع موظف است ظرف مدت ۲ سال کیت های مربوط به تبدیل سوخت و وسایل نقلیه مزبور از بنزین به گاز مایع و همچنین قطعات مناسب موتور را طبق استانداردهای سازمان حفاظت محیط زیست نصب و خدمات پس از فروش را با هماهنگی شرکت ملی گاز ایران به عهده داشته باشد.

د- وزارت بازرگانی موظف است با رعایت اولویت و بدون بررسی مراکز تهیه و توزیع تسهیلات لازم را در اجرای بند ج بعمل آورد .

۲- از تاریخ اول اردیبهشت ماه سال ۱۳۷۰ کلیه خودروهای وارداتی و نیز خودروهای ساخت داخل به استثنای مزدا B۱۶۰۰ و خودروی نیسان پاترول سواری با موتور P۴۰ و نیز پیکان باید توانایی استفاده از بنزین بدون سرب را داشته باشد در مورد خودروهای مستثنی شده فوق زمان استفاده از بنزین بدون سرب توسط وزارت نفت و وزارت صنایع حداکثر تا یکسال دیگر تعیین می شود.

(مصوبه شماره ۱۳۵ مورخ ۱۳۷۰/۱۰/۱۲ شورایعالی)

شورایعالی حفاظت محیط زیست در تاریخ ۷۰/۱۰/۱۲ بر اساس تصمیم مورخ ۶۹/۹/۲۱ هیأت وزیران و با توجه به آیین نامه جلوگیری از آلودگی هوا در جهت کنترل آلودگی هوای تهران موارد زیر را تصویب نمود:

۱- ۲۵ قطعه زمین مناسب در تهران زیر نظر ریاست محترم جمهور به شرکت ملی گاز ایران تحویل گردد.

۲- وزارت نفت موظف است ظرف مدت تعیین شده نسبت به احداث ایستگاه های تحویل گاز مایع به وسائل نقلیه موتوری اقدام نماید.

۳- وزارت صنایع برنامه زمان بندی نصب کیت جهت تبدیل سوخت وسائل نقلیه عمومی به تعداد ۲۰/۰۰۰ دستگاه را به دبیرخانه شورایعالی ارائه نماید.

۴- وزارتین نفت و صنایع تاریخ استفاده از بنزین بدون سرب را برای مزدا B۱۶۰۰، خودروی نیسان پاترول با موتور P۴۰، و پیکان را سریعاً به دبیرخانه شورایعالی اعلام نمایند.

(مصوب شماره ۱۳۸ مورخ ۱۳۷۳/۱/۲۳ شورایعالی)

شورایعالی حفاظت محیط زیست در تاریخ ۱۳۷۳/۱/۲۳ به منظور جلوگیری از آلودگی هوا موارد زیر را تصویب نمود:

۱- مجریان پروژه های زیر موظفند به همراه گزارش امکان سنجی و مکان یابی، نسبت به تهیه گزارش ارزیابی اثرات زیست محیطی پروژه اقدام نمایند:

الف- کارخانجات پتروشیمی

ب- پالایشگاهها

ج- نیروگاهها

د- صنایع فولاد

ه- سدها و دیگر سازه‌های آبی

و- شهرکهای صنعتی

ز- فرودگاهها

تبصره ۱- سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است الگوی تهیه گزارش ارزیابی زیست‌محیطی را پس از تصویب شورایعالی حفاظت محیط‌زیست به مجریان پروژه‌ها اعلام نماید.

تبصره ۲- شروع عملیات اجرائی پروژه‌های یاد شده پس از تصویب گزارش ارزیابی زیست‌محیطی توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست خواهد بود.

تبصره ۳- سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است در مدت زمانی که در تبصره (۱) تعیین خواهد شد، نظر خود را در مورد گزارش ارزیابی زیست‌محیطی به مسئول پروژه ابلاغ نماید.

تبصره ۴- در صورت وجود اختلاف نظر طبق ماده ۷ قانون حفاظت محیط‌زیست و بهسازی محیط‌زیست عمل می‌گردد.

مصوبه شماره ۱۶۱ مورخ ۱۳۷۷/۵/۲۷ شورایعالی حفاظت محیط‌زیست

با استناد مفاد ماده ۴ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴/۲/۳ مجلس شورای اسلامی حد مجاز خروجی از اگزوز و وسائل نقلیه موتوری (خودروهای بنزینی در حال تردد) بشرح جدول زیر تصویب و اعلام می‌گردد.

نوع آلاینده	سال تصویب	یکسال بعد از تصویب	دو سال بعد از تصویب	سه سال بعد از تصویب و به بعد
منو اکسید کربن (CO)	۶/۵ درصد حجمی	۶ درصد حجمی	۵ درصد حجمی	۴ درصد حجمی

ppm ۴۰۰	ppm ۵۰۰	ppm ۶۰۰	ppm ۷۰۰	هیدروکربن‌های نسوخته (HC)
---------	---------	---------	---------	------------------------------

مصوبه شماره ۱۶۲ مورخ ۱۳۷۷/۵/۲۷ شورای عالی حفاظت محیط زیست

در اجرای بند ب تبصره ۸۲ قانون برنامه پنجساله دوم و به منظور کاهش آلودگی هوای تهران موارد زیر تصویب و اعلام می‌گردد:

۱- سازمان حفاظت محیط زیست وزارت صنایع و وزارت نفت مکلف هستند بررسیهای تعیین کیت‌های (بسته‌های) گاز استاندارد معمول نموده و سپس کلیه وانت بارها، تاکسی‌های نارنجی، فرودگاه، راه‌آهن، کرایه، آژانس و مشابه آن از تاریخی که طبق برنامه زمان‌بندی شده توسط نهادهای مذکور تعیین می‌شود ملزم به نصب کیت‌های (بسته‌های) مذکور می‌باشند. نیروی انتظامی بر اساس برنامه تعیین شده از تردد خودروهای فوق‌الذکر فاقد کیت (بسته) گاز جلوگیری بعمل خواهند آورد.

۲- کلیه مینی‌بوس‌ها و اتوبوس‌های دیزلی ساخته شده در کشور یا وارداتی ملزم به رعایت استاندارد گازهای خروجی اگزوز EURO1 می‌باشند. همچنین مینی‌بوس‌های گاز سوز (LPG) و اتوبوس‌های گاز سوز (CNG) نیز ملزم به رعایت استاندارد ECE15.04 می‌باشند.

تبصره- اجرای استانداردهای گاز خروجی EURO2 منوط به تدوین و تصویب برنامه زمان‌بندی شده توسط وزارت صنایع و سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد.

۳- وزارت صنایع با همکاری وزارت نفت و سازمان حفاظت محیط زیست برنامه تبدیل مینی‌بوس‌های دیزلی در حال تردد به گاز سوز (LPG) را ظرف سه ماه تدوین و به مورد اجرا می‌گذارد.

۴- وزارت نفت با همکاری وزارت صنایع، مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی و سازمان حفاظت محیط زیست برنامه زمان بندی اجرای استانداردهای لازم برای انواع سوختها اعم از گاز و گازوئیل را سریعاً تدوین و به مورد اجرا بگذارد.

مصوبه شماره ۲۳۶ مورخ ۸۱/۳/۲۱

در اجرای ماده ۲ آئین نامه اجرایی نحوه جلوگیری از آلودگی صوتی مصوب جلسه مورخ ۱۳۷۸/۳/۱۹ هیأت وزیران حدود مجاز صدا در هوای آزاد ایران به شرح ذیل تعیین و موافقت می شود که از تاریخ تصویب در سطح کشور به مورد اجرا گذارده شود.

شب ۱۰ شب الی ۷ صبح Leq(۳۰) dB (A)	روز ۷ صبح الی ۱۰ شب Leq (۳۰) dB (A)	نوع منطقه
۴۵	۵۵	۱- منطقه مسکونی
۵۰	۶۰	۲- منطقه تجاری - مسکونی
۵۵	۶۵	۳- منطقه تجاری
۶۰	۷۰	۴- منطقه مسکونی - صنعتی
۶۵	۷۵	۵- منطقه صنعتی

* Leq (۳۰) dB(A) = تراز معادل در مدت زمان ۳۰ دقیقه اندازه گیری در شبکه وزنی A می باشد و واحد آن دسی بل است.

۱- منطقه مسکونی: محدوده ای است که بیش از ۵۰ درصد آن دارای کاربری مسکونی

خالص باشد و بقیه آن (علاوه بر شبکه معابر) شامل خدمات مربوط به مسکونی و بدون

مزاحمت برای مسکونی باشد. (آموزش رده های پائین، تجاری در حد روزمزه، فرهنگی

روزمره)

۲- منطقه تجاری- مسکونی: منطقه ای است که معمولاً طبقات همکف به صورت تجاری و

طبقات بالاتر بصورت مسکونی پیش بینی شده باشد اما کاربری مسکونی معمولاً بیش از

تجاری است.

۳- منطقه تجاری: منطقه‌ای است که عمدتاً دارای کاربری تجاری و یا کاربری‌های مربوط به

آن (دفاتر اداری، تفریحی، فرهنگی و غیره) باشد. (بیش از ۵۰ درصد اراضی)

۴- منطقه مسکونی- صنعتی: منطقه‌ای است که کنار نواحی مسکونی بعضی از صنایع

غیرمזاحم و غیرآلوده قرار گیرد (مانند بعضی از صنایع کارگاهی) در اینجا کاربری عمده

مسکونی است.

۵- منطقه صنعتی: مناطقی است که دارای کاربری صنعتی بوده و بر حسب ملاحظات

زیست‌محیطی با فاصله‌ای بیرون از شهر و نواحی مسکونی قرار گیرد.

مصوب شماره ۲۴۰ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۸

شورای عالی حفاظت محیط زیست راجع به جدول زمان بندی حذف تدریجی اتوبوس‌ها و مینی‌بوس‌های

دیزلی

در اجرای بند یک مصوبه بیست و یکمین جلسه شورای عالی حفاظت محیط زیست (مورخ ۱۳۸۱/۳/۳۱)

ناظر بر بند «د» ماده ۱۰۴ قانون برنامه سوم توسعه، شورای عالی برنامه لازم و جدول زمان بندی حذف

تدریجی اتوبوس‌ها و مینی‌بوس‌های دیزلی در تهران و ۶ شهر اهواز، اراک، تبریز، مشهد، شیراز و اصفهان

را که توسط سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت نفت، وزارت کشور، وزارت صنایع و معادن و سازمان

مدیریت و برنامه‌ریزی و مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی تهیه شده است به شرح زیر مورد تصویب

قرار داد:

۱۳۸۰/۱/۱	تهران*	مینی‌بوس	عدم شماره‌گذاری خودروهای دیزلی
۱۳۸۳/۱/۱	۶ شهر		
۱۳۸۱/۱/۱	تهران*	اتوبوس شهری	
۱۳۸۳/۱/۱	۶ شهر		

۱۳۸۵/۱/۱	تهران	مینی بوس	ممنوعیت تردد خودروهای دیزلی
۱۳۸۵/۱/۱	۶ شهر		
۱۳۸۵/۱/۱	تهران	اتوبوس شهری	
۱۳۸۶/۱/۱	۶ شهر		

* این دو مورد مصوبه هیأت دولت دارد.

ضمناً مقرر شد که اجرای برنامه زمان بندی جدول فوق مشروط به تحقق موارد زیر باشد:

۱- وزارت صنایع و معادن تضمین می کند که سالانه حداقل ۲۰۰۰ دستگاه اتوبوس و ۲۰۰۰ دستگاه مینی بوس CNG سوز تأمین نماید. مشروط به اینکه حداقل یکسال قبل قرارداد خرید منعقد شده و پیش پرداخت داده شود.

۲- وزارت کشور تضمین می کند تا در صورت تولید کافی اتوبوس CNG سوز، برای ۷ شهر اتوبوس دیزلی خریداری نشود.

۳- وزارت نفت تضمین می کند که تعداد کافی جایگاه تحویل CNG را برای تهران و ۶ شهر طبق برنامه ایجاد نماید.

۴- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعتبارات لازم را برای خرید اتوبوس، مینی بوس، گازسوز کردن، تأسیس جایگاه و خرید تجهیزات تست ایمنی به صورت تخصیص یافته در اختیار دستگاههای ذیربط قرار دهد.

۵- بانک مرکزی ارز مورد نیاز را به موقع تخصیص دهد.

۶- برنامه اجرایی شرایط تحقق، توسط شورای عالی ترافیک تعیین خواهد شد.

۷- وزارت کشور هر ۶ ماه یکبار گزارش پیشرفت کار را به دبیرخانه شورای عالی حفاظت محیط زیست ارسال نماید.

مصوب شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور راجع به دستورالعمل اجرایی وضعیت اضطراری**آلودگی هوا به علت کیفیت خاص جوی و پایداری و وارونگی دما موضوع ماده ۷ قانون نحوه جلوگیری از****آلودگی هوا مصوب ۷۴/۲/۳ (مصوب دی ماه ۱۳۷۷)**

مقدمه:

با افزایش جمعیت و توسعه شهرهای بزرگ، منابع آلوده‌کننده هوا از جمله خودروها، مراکز صنعتی و کارخانه‌ها و منابع گرمایش خانگی به طور روز افزون رشد نموده و سبب آلودگی هوای این شهرها می‌گردد. بدون شک نبود قاعده و روش مشخص برای نظارت و کنترل بر منابع آلاینده هوا و نحوه استفاده از آنها، منجر به بروز فجایع زیست‌محیطی خواهد شد. به همین دلیل قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا در تاریخ ۷۴/۲/۳ به تصویب مجلس محترم شورای اسلامی رسید. ماده ۷ این قانون به شرح زیر می‌باشد:

(در مواقع اضطراری که به علت کیفیت خاص جوی، آلودگی هوای شهرها به حدی برسد که به تشخیص وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی سلامت انسان و محیط‌زیست را شدیداً به مخاطره بیاندازد، سازمان حفاظت محیط‌زیست با همکاری وزارت کشور (شهرداریها و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران) ممنوعیت‌ها یا محدودیت‌های موقت زمانی، مکانی و نوعی را برای منابع آلوده‌کننده برقرار نموده و بلافاصله مراتب را از طریق رسانه‌های همگانی به اطلاع عموم خواهد رسانید. با بر طرف شدن وضعیت اضطرار و کاهش آلودگی هوا، سازمان نسبت به رفع ممنوعیت و محدودیت برقرار شده اقدام و مراتب را به نحو مقتضی به اطلاع عموم خواهد رسانید.)

در روزهای زیادی از سال به خصوص فصول سرما، در بسیاری از شهرهای بزرگ کشور به دلیل وقوع پدیده وارونگی دما، پتانسیل آلودگی هوا به شدت بالا رفته و شرایطی که مشمول ماده ۷ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا می‌باشد، ایجاد می‌گردد.

بر این اساس و با عنایت به آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده ۶ همین قانون، در بیستمین جلسه شورایی عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور (که در تاریخ ۷۷/۹/۲۴ به درخواست سازمان حفاظت محیط‌زیست و به دنبال اعلام وضعیت اضطرار توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تشکیل گردید)، دبیرخانه شورایی عالی موظف گردید با همکاری نهادها و ارگانهای عضو، نسبت به مطالعه و تهیه دستورالعمل اجرایی شرایط بحران آلودگی هوا اقدام نماید.

در همین راستا ضمن نظر خواهی از کلیه دست اندرکاران و تشکیل جلسات متعدد کارشناسی و با جمع‌آوری اطلاعات و بررسی نمونه‌های تجربه شده مشابه در کشورهای دیگر، نحوه ارتباط و وظایف نهادها و ارگانهای مربوط در شرایط پایداری وارونگی دما و آلودگی بیش از حد استاندارد، تعیین و اقدامات مقتضی در سه سطح مختلف عملکردی با گزینه‌های متناسب با آن شرایط، بررسی و تصمیماتی اتخاذ گردید. لازم به یادآوری است که در این جلسات بر تقویت ناوگان حمل و نقل همگانی و کاهش تقاضای سفر به عنوان راه حل‌های اساسی معضلات ترافیکی، و همچنین انجام معاینه فنی و معاینه خروجی اگزوز خودروها، و به علاوه تلاش برای گازسوز نمودن خودروهای دولتی، شرکت‌ها و سازمان‌های اتوبوسرانی و تاکسیرانی، و خودروهای شخصی با پرداخت تسهیلات لازم از طریق سیستم بانکی و حذف خودروهای مستهلک (با بیش از ۲۵-۲۰ سال عمر) از مجموعه حمل و نقل شهری کشور، که بالطبع منجر به کاهش چشمگیر آلودگی هوا و تردد سریعتر و ایمن‌تر خواهد شد، تأکید شد. البته این روشها در

میان و بلند مدت ثمر بخش بوده و برای شرایط بحران باید راههایی که آثار سریعتری را به دنبال داشته باشد، نیز مشخص شود.

باید به این نکته توجه داشت که استفاده از خودروی شخصی نه یک حق، بلکه امتیازی است که از سوی جامعه به افراد واگذار شده است، و در صورتی که استفاده از این خودروها، منافع جمعی را به خطر بیندازد، می‌باید این امتیاز را سلب نمود و یا محدودیت‌هایی برای آن ایجاد کرد. بر اساس این نگرش، در روشهای کوتاه مدت مقابله با بحران آلودگی هوا، محدودیت‌های مختلفی برای استفاده از خودروهای شخصی اعمال می‌گردد.

نحوه ارتباط و وظایف نهادها و ارگانهای مربوط، در شرایط پایداری و آلودگی بیش

از حد استاندارد هوا

۱- سازمان هواشناسی بروز پدیده و آلودگی دما را برای حداقل ۴۸ ساعت آینده پیش‌بینی می‌کند. در صورت احتمال وقوع پایداری و آلودگی دما، بلافاصله به:

- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی: اداره کل بهداشت محیط و حرفه‌ای (در تهران) و معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی درمانی استان، واحد بهداشت محیط (در استانها)

- وزارت کشور: استانداری‌ها

- سازمان حفاظت محیط‌زیست: ادارات کل محیط‌زیست استان

اطلاع داده می‌شود.

تبصره- در تهران علاوه بر اداره کل بهداشت محیط و حرفه‌ای، اداره کل محیط‌زیست تهران و استانداری، مراتب به اطلاع وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان حفاظت محیط‌زیست و وزارت کشور نیز خواهد رسید.

۲- وزارتخانه‌ها و سازمان یاد شده و واحدهای تابعه آنها، پس از اطلاع از احتمال وقوع پایداری وارونگی دما، با استفاده از ایستگاههای سنجش آلودگی هوا که در اختیار دارند، میزان مواد آلاینده هوا را اندازه‌گیری نموده و نتایج سنجش خود را هر شش ساعت یکبار که از ساعت ۹:۳۰ صبح آغاز می‌گردد برای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (کمیته بهداشت هوا) و سازمان هواشناسی کشور (و یا ادارات مربوط در استانها) ارسال می‌کنند.

تبصره ۱: شهرداری‌هایی که مجهز به دستگاه سنجش آلودگی هوا می‌باشند نیز با دریافت گزارش از سازمان هواشناسی (و یا ادارات مربوط در استانها)، نتایج سنجش را به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (کمیته بهداشت هوا) و سازمان هواشناسی کشور (و یا ادارات مربوط در استانها) اعلام می‌کنند.

تبصره ۲: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (اداره کل بهداشت محیط و حرفه‌ای در تهران معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی درمانی استان، واحد بهداشت محیط در استانها) بلافاصله پس از دریافت پیش‌بینی سازمان هواشناسی مبنی بر احتمال وقوع پایداری وارونگی دما، کمیته بهداشت هوا را مطلع می‌سازد. این کمیته تا دریافت اطلاعات مربوط به میزان آلاینده‌های هوا، مقدمات اقدامات بعدی خود را فراهم می‌کند.

۳- کمیته بهداشت هوا بلافاصله پس از دریافت اطلاعات مربوط به میزان آلاینده‌های هوا، که به طور منظم و هر شش ساعت یکبار دریافت می‌کند، میزان شاخص استاندارد آلودگی هوا^۱ (PSI) را تعیین کرده و به ترتیب زیر اعلام وضعیت می‌کند و مراتب را به اطلاع سازمان حفاظت محیط‌زیست (ادارات کل محیط‌زیست استان)، وزارت کشور (استانداری‌ها) و سازمان هواشناسی کشور (و یا ادارات مربوط در استانها) می‌رساند.

الف- $100 < \text{PSI} < 250$ اعلام وضعیت هشدار

ب- $250 \leq \text{PSI} < 350$ اعلام وضعیت اضطرار

پ- $\text{PSI} \geq 350$ اعلام وضعیت بحران

تبصره: در صورتی که کمیته بهداشت هوا اطلاعات متفاوتی از میزان آلاینده‌های هوا دریافت کند، اطلاعات ارسالی از سوی ادارات کل حفاظت محیط‌زیست استانها را ملاک عمل قرار خواهد داد.

۴- پس از اعلام هر یک از وضعیتهای سه گانه هشدار، اضطرار و بحران به سازمان حفاظت محیط‌زیست (ادارات کل محیط‌زیست استان) و وزارت کشور (استانداری‌ها)، کمیته نظارت و هماهنگی مواقع اضطراری آلودگی هوا، مرکب از نمایندگان تام‌الاختیار سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت کشور و سازمان هواشناسی کشور، با مسئولیت استانداری تشکیل می‌شود تا تصمیمات لازم را بر اساس این دستورالعمل اتخاذ و نتایج صرفاً از طریق دبیر کمیته به اطلاع سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران و سایر نهادهای ذیربط برای انجام اقدامات مربوط برساند و بر اجرای صحیح تصمیمات توسط ارگانهای ذیربط نظارت کند. پس از

^۱ بر اساس توصیه‌های سازمان جهانی بهداشت

عادی شدن وضعیت و اتخاذ تصمیم در کمیته نظارت و هماهنگی، اعلام وضعیت عادی و رفع محدودیت‌ها و ممنوعیت‌ها توسط دبیر کمیته و از طریق سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و خبرگزاری ج.ا.انجام می‌پذیرد.

تبصره: دبیرخانه این کمیته در استانداری‌ها مستقر و دبیر آن مدیر کل حفاظت محیط‌زیست خواهد بود. نمودار مراحل یاد شده در انتهای متن دستورالعمل ارائه شده است.

اقدامات در وضعیت هشدار

توصیه به مردم، از طریق سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و خبرگزاری جمهوری

اسلامی و سایر روشهای اطلاع رسانی

۱- مشارکت عمومی و خودداری از هر گونه فعالیتی که منجر به افزایش آلودگی هوا می‌شود از جمله:

روشن کردن آتش در معابر، سوزاندن لاستیک، عملیات قیر کاری و نظایر آن.

۲- کاهش فعالیت بیماران قلبی و ریوی و مبتلا به آسم، به خصوص در فضای باز

۳- عدم خروج غیر ضروری از منزل

۴- استفاده از ماسک استاندارد

۵- استفاده از مواد غذایی مناسب (برای این شرایط)

۶- استفاده بهینه در مصرف سوخت و وسایل حرارتی (آبگرمکن، بخاری و.....) و کاهش درجه حرارت در

فضای مسکونی، تجاری و اداری

۷- کاهش استفاده از وسایل نقلیه شخصی و استفاده از وسایل همگانی و همپیمایی

۸- تنظیم موتور خودروها

۹- دقت در هنگام سوختگیری در جایگاهها و جلوگیری از سرریز شدن بنزین و سایر سوختها

توصیه به ادارات و ارگانها، در اسرع وقت و از طریق دورنگار و سایر شیوههای ممکن اطلاع رسانی

۱- سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران:

انتقال سریع پیامها و اطلاعیه‌های کمیته نظارت و هماهنگی، توصیه و جلب همکاری و مشارکت عمومی

۲- وزارت آموزش و پرورش:

- آماده سازی و اطلاع رسانی به دانش آموزان و انجام اقدامات پیشگیرانه نظیر کاهش حضور دانش آموزان

در فضای باز، کاهش فعالیت‌های بدنی و.....

۳- ادارات راهنمایی و رانندگی و امور حمل و نقل نواحی انتظامی:

- کنترل دقیق تر خودروهای فاقد برگه معاینه (برچسب) و خودروها و موتورسیکلت‌هایی که آلاینده‌گی قابل

رویت دارند.

- کنترل دقیق تر محدوده طرح ترافیک در تهران و شهرهایی که دارای محدوده مصوب ترافیک خواهند

شد.

۴- ادارات، ارگانها و سازمانهای دولتی، نظامی و نهادهای انقلاب اسلامی:

- استفاده کمتر از خودروهای دولتی از طریق کاهش مأموریت‌های غیر ضروری و ترغیب همپیمایی

- تأکید بر انجام معاینه فنی خودروها

۵- شهرداریها:

- انعکاس اخبار ترافیکی از طریق مراکز کنترل ترافیک و همکاری با صدا و سیما، جمهوری اسلامی

ایران و انتشار آگهی برای اطلاع همگان از محدوده و ساعات ممنوعه تردد.

- خودداری از سوزاندن برگ درختان و جلوگیری از سوزاندن زباله

- جلوگیری از فعالیتهایی که در معابر موجب افزایش آلودگی هوا می‌گردد.

*. این اقدامات پس از تصمیم‌گیری در کمیته نظارت و هماهنگی به مورد اجرا گذارده می‌شود.

اقدامات در وضعیت اضطرار*

در وضعیت اضطرار، علاوه بر توصیه‌هایی که در وضعیت هشدار صورت می‌پذیرد، اقدامات

عملی زیر متناسب با شرایط هر شهر، توسط نهادهای سازمانهای ذیربط انجام خواهد شد.

۱- ادارات راهنمایی و رانندگی و امور حمل و نقل نواحی انتظامی:

- اعمال محدودیت‌های نوع خودرو و زمان، در یکی از محدوده‌های مصوب ترافیک

تبصره: محدوده‌ها، ساعات ممنوعه و خودروهای مجاز بر اساس آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده ۶ قانون نحوه

جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۷۶/۲/۱۴ و اصلاحیه مورخ ۷۷/۹/۱۸ همین آیین‌نامه^۱، که قبلاً به تأیید

شورای عالی هماهنگی ترافیک استان و تصویب وزیر کشور رسیده باشد، تعیین می‌شوند.

- ممنوعیت حرکت سواریهای تک سرنشین در یکی از محدوده‌ها

- تردد نوبتی (زوج و فرد یا دیگر روشها) خودروها دارای مجوز تردد در محدوده‌ها

- تردد نوبتی (زوج و فرد یا دیگر روشها) کلیه خودروها در یکی از محدوده‌ها

- جلوگیری از تردد کلیه سواری‌ها و موتورسیکلت‌های با آلاینده‌ی قابل رویت

تذکر: گشت انتظامی، گشت اتوبوس‌رانی و تاکسی‌رانی، تاکسی‌ها، مؤسسات تاکسی سرویس، خودروهای

فوریت‌های پزشکی و پزشکان، جانبازان و بیماران خاص، خودروهای امداد (آتش‌نشانی، امداد آب، برق،

^۱ - آئین‌نامه اجرایی تبصره ماده ۶، قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۷۶/۲/۱۴ و اصلاحیه آن طی رأی

شماره ۳۵۹ مورخ ۷۸/۱۰/۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال گردید.

پست و مخابرات) و خودروهای حمل زباله شهرداریها از محدودیتهای اعمال شده در این شرایط مستثنی می‌باشند.

۲- شهرداریها:

- عدم صدور مجوز روزانه ورود به محدوده

۳- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی:

- استقرار مراکز سیار بهداشتی در چهارراه‌ها و مراکز شلوغ و آلوده‌تر

ادارات و سازمانهای خدماتی:

- استفاده از ماسک استاندارد توسط پرسنل خدمات (راهنمایی و رانندگی، شهرداری و.....)

- تعطیلی مهدکودکها (از طریق ادارات بهزیستی)

۴- وزارت آموزش و پرورش:

- تعطیلی مراکز پیش‌دبستانی، دبستانها و مدارس راهنمایی

۵- ادارات، ارگانها و سازمان‌های دولتی، نظامی و نهادهای انقلاب اسلامی:

- تأخیر دو ساعته در شروع یا پایان کار مراکز اداری

- تشویق اولیاء دانش‌آموزان (مشغول به تحصیل در مراکز پیش‌دبستانی، دبستانها و مدارس راهنمایی) و

کودکانی که به مهدکودک می‌روند، به گرفتن مرخصی و همکاری مدیران با کارکنان در این زمینه

۶- وزارت صنایع و سازمان حفاظت محیط‌زیست:

- تعطیلی موقت کارخانه‌ها و مراکز آلوده‌کننده شهر

۷- شرکتهای و سازمان‌های اتوبوس‌رانی (شهرداریها):

- تطبیق ساعات کار اتوبوسرانی با ساعات کار اداری و مراکز آموزشی

- به کارگیری حداکثر توان ناوگان اتوبوسرانی شهری در جابه جایی مسافر

*. این اقدامات پس از تصمیم‌گیری در کمیته نظارت و هماهنگی به مورد اجرا گذارده می‌شود.

اقدامات در وضعیت بحران:*

در وضعیت بحران، علاوه بر توصیه‌هایی که در وضعیت هشدار صورت می‌پذیرد، اقدامات وضعیت اضطرار به شرح زیر تشدید خواهد شد.

۱- ادارات راهنمایی و رانندگی و امور حمل و نقل نواحی انتظامی:

- ممنوعیت کامل تردد خودروهای پلاک شخصی به استثناء خودروهای گازسوز، در بزرگترین محدوده ترافیکی مصوب

تبصره ۱- موارد استثناء که نیاز به تردد دارند (بیماران و.....)، به تشخیص ادارات راهنمایی و رانندگی مجاز به تردد می‌باشند.

تبصره ۲- حمل و نقل همگانی، اعم از اتوبوس‌های شرکت‌ها و سازمان‌های اتوبوسرانی، به علاوه اتوبوس‌ها و مینی‌بوس‌های تحت پوشش آنها، تاکسی‌ها و مؤسسات تاکسی سرویس (تاکسی تلفنی) مجاز به تردد و جابه جایی مسافران می‌باشند.

۲- وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، فرهنگ و آموزش عالی، بهداشت درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی:

- تعطیلی کلیه مراکز آموزشی

۳- ادارات، ارگانها و سازمان‌های دولتی، نظامی و نهادهای انقلاب اسلامی:

- تعطیلی موقت کلیه مراکز اداری (به استثناء مراکزی که در روزهای تعطیلی نیز لازم است به فعالیت خود ادامه دهند)

تذکر: لازم است، نهادها و سازمان‌هایی که به مردم خدمات ارائه می‌کنند، ترتیبی اتخاذ کنند که این تعطیلی کمترین مشکلات را برای مراجعان ایجاد کند.

*. این اقدامات پس از تصمیم‌گیری در کمیته نظارت و هماهنگی به مورد اجرا گذارده می‌شود.

www.jalali-hse.blogfa.com